

Наредба № 4 от 15 февруари 2007 г. за профилактика, ограничаване и ликвидиране на болестта класическа чума по свинете

МЗГ

Държавен вестник брой: 21
Година: 2007
Орган на издаване: МЗГ
Дата на обнародване: 22.03.2007

Раздел I Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определят:

1. мерките за профилактика срещу проникване, разпространение и за ограничаване и ликвидиране на болестта класическа чума по свинете (КЧС);
2. условията и редът за прилагане на мерките по т. 1;
3. методите за диагностика на болестта;
4. задълженията на държавните органи, физическите и юридическите лица за прилагане на мерките по т. 1.

Чл. 2.

(1) Класическата чума по свинете подлежи на задължително обявяване по реда на чл.1, ал. 1, т. 1 от Наредба № 23 от 2005 г. за реда и начина за обявяване и регистрация на заразните болести по животните (ДВ, бр. 6 от 2006 г.).

(2) Освен данните по чл.3, ал. 1 от наредбата по ал. 1 генералният директор на НВМС изпраща на Европейската комисия и държавите членки и допълнителна информация съгласно приложение № 1 за:

1. огнищата на болестта КЧС, които са били потвърдени в животновъдни обекти;
2. случаите на болестта КЧС, които са били потвърдени в кланица или в транспортно средство;
3. потвърдените първични случаи на болестта КЧС при дивите свине;
4. потвърдените вторични случаи на болестта КЧС при дивите свине в заразените региони;
5. резултатите от епизоотичното проучване, проведено в съответствие с [чл. 6](#).

Чл. 3.

(1) Генералният директор на Националната ветеринарномедицинска служба (НВМС) утвърждава оперативен план за действие (контингенс план), в който са конкретизирани националните мерки, които ще се прилагат в случай на поява на огнище на КЧС.

(2) Планът по ал. 1 позволява достъп до съоръжения, оборудване, персонал и всички други съответни материали, които са необходими за бързото и ефективно ликвидиране на огнище от болестта КЧС. В него се посочват:

1. изискванията по отношение на ваксини, които НВМС прилага при случай на

принудително ваксиниране;

2. областите от територията на Република България, в които има региони с висока плътност на свинете, като целта е да се осигури висока степен на подготвеност, информираност и създаване на загриженост на населението за вредите от тази болест и необходимите мерки за нейното недопускане и ликвидиране.

(3) Задължителните критерии и изисквания, прилагани при съставяне на плана по ал.1, съгласно приложение № 2, се изменят и допълват след одобрение от Европейската комисия (ЕК), като се взимат под внимание специфичното протичане на КЧС и постигнатият напредък в разработването на мерките за борба и контрол на болестта.

(4) Планът по ал. 1 включва:

1. условия и ред за създаване на Национален център за контрол на болестта за предприемане на спешни мерки за ликвидиране на болестта КЧС;
2. условия и ред за създаване на регионални центрове за контрол на болестта за предприемане на спешни мерки на регионално ниво;
3. условия и ред за създаване на постоянно действаща експертна група;
4. списък на необходимата екипировка и материали за точно въвеждане и изпълнение на спешни мерки;
5. инструкции за последователността на действията при предприемане на спешни мерки, вкл. унищожаване на труповете на заразени животни;
6. програми за обучение;
7. подробна информация за персоналната отговорност при предприемане на спешни мерки и квалификация на кадрите, отговарящи за тях;
8. информация за възможностите на всеки регионален център за контрол на болестта за незабавно организиране на неговите членове при поява на огнище на КЧС;
9. информация за възможностите за провеждане на лабораторни изследвания.

(5) Националният център по ал. 4, т. 1 наблюдава и ръководи дейността на регионалните центрове по ал. 4, т. 2 и отговаря за:

1. определяне на необходимите контролни мерки;
2. осигуряване на бързо и ефективно прилагане от страна на регионалните центрове за контрол на болестта;
3. осигуряване, насочване и ангажиране на персонал и други ресурси за нуждите на регионалните центрове за контрол на болестта;
4. предоставяне на информация чрез НВМС на ЕК и на държавите членки;
5. организиране на спешно ваксиниране и определяне на регионите за ваксиниране;
6. осъществяване на връзки с диагностични лаборатории;
7. осъществяване на връзки с пресата и други медии;
8. осъществяване на връзки с органите на полицията за осигуряване на изпълнение на конкретни законови мерки.

(6) При поява на огнище на КЧС НВМС осигурява условия за незабавното създаване и въвеждане в действие на функционални регионални центрове за контрол на болестта.

(7) Някои от функциите на Националния център за контрол на болестта по ал.5 могат да бъдат предоставени на съответния регионален център за контрол на

болестта, при условие че това не нарушава целите, поставени за изпълнение от Националния център за контрол на болестта.

(8) Експертната група по ал. 4, т. 3 съдейства на членовете на центровете при:

1. епизоотично проучване;
2. вземане на проби, извършване на изследвания и анализ на резултатите от лабораторните изследвания;
3. въвеждане на мерки за контрол на болестта КЧС.

(9) Националната ветеринарномедицинска служба осигурява персонал, съоръжения и оборудване, включително и системи за комуникация и управление, достатъчни за гарантиране на бързото и точно изпълнение на мерките за контрол на болестта на центровете за контрол на болестта и експертната група.

(10) Националната ветеринарномедицинска служба предоставя плана по ал. 1 на ЕК за проверка на съвместимостта му с оперативните планове за действие (контингенс планове) на останалите държави членки.

(11) След проверката по ал. 9 НВМС отразява предложените промени и предава на ЕК плана за одобрение.

(12) Националната ветеринарномедицинска служба актуализира оперативния план за действие (контингенс плана) най-малко веднъж на всеки 5 години и го представя на ЕК за одобрение.

Раздел II

Мерки при съмнение за наличие на болестта КЧС в животновъден обект

Чл. 4.

(1) Когато в животновъден обект има съмнение за наличие на свине, заразени с вируса на КЧС, обслужващият ветеринарен лекар незабавно уведомява НВМС, която изпраща на място официален ветеринарен лекар.

(2) Официалният ветеринарен лекар по ал. 1:

1. незабавно въвежда в действия официални средства за проучване, които в съответствие с формулираните правила в диагностичното ръководство, посочено в приложение № 3, следва да потвърдят или отхвърлят възможното наличие на това заболяване;
2. взема и изпраща до Националната референтна лаборатория за КЧС диагностични проби в съответствие с диагностичното ръководство;
3. извършва проверка на дневника на свиневъдния обект и идентификационните марки на свинете.

Чл. 5.

(1) Когато НВМС установи, че съмнението за наличие на вируса на КЧС в животновъден обект не може да бъде изключено, тогава животновъдния обект се поставя под официален надзор до получаване на резултатите от взетите проби по **чл. 4**, ал. 2, т. 1, като официалният ветеринарен лекар извършва следните действия:

1. незабавно извършва преброяване на всички свине в съответния животновъден обект, като съставя списък на умрелите, болните и съмнително болните животни, описани по категории; списъкът подлежи на актуализиране при промяна на

- данните за родените и умрелите през периода на съмнението животни, като се представя при поискване или при всяко посещение на официалния ветеринарен лекар;
2. незабавно поставя свинете на оборен режим или ги затваря на друго изолирано място;
 3. не допуска изкарване на трупове на умрели свине извън животновъдния обект;
 4. не допуска вкарване, изкарване и преместване на свине, семенен материал, яйцеклетки и ембриони, продукти от свине, постеля, тор, торова течност, фураж, инвентар, облекло и други предмети, които могат да бъдат преносители на вируса на болестта на КЧС;
 5. може да наложи ограничение за движение и на други животински видове, като прилага и подходящи мерки за унищожаване на гризачи и насекоми;
 6. не допуска влизането и излизането на външни лица и транспортни средства без писмено разрешение, издадено от него;
 7. подготвя и зарежда с дезинфекционен разтвор разположените на входа на свиневъдния обект:
 - а) площадка за дезинфекция на транспортни средства;
 - б) площадка за дезинфекция на обувки и мивка за дезинфекция на ръцете;
 8. нарежда извършване на дезинфекция на обувките и ръцете на всяко лице, което влиза или излиза от съответния животновъден обект, и на всички транспортни средства, обслужващи животновъдния обект;
 9. провежда епизоотично проучване.
- (2) Мерките по ал. 1 се отменят от официалния ветеринарен лекар след получаване на отрицателен резултат от лабораторните изследвания за наличието на вирус на болестта КЧС.

Чл. 6.

- (1) Епизоотичното проучване по **чл. 5**, ал. 1, т. 9 следва да изясни:
1. продължителността на периода от време, през който е възможно вирусът на болестта КЧС да е присъствал в съответния животновъден обект, преди обявяване или поява на съмнения за болестта;
 2. възможният произход на болестта КЧС в съответния животновъден обект и установяване на конкретните други животновъдни обекти, в които свинете са били заразени от същия източник;
 3. придвижването на хора, превозни средства, свине, трупове, семенен материал, месо или друг материал, който може да пренесе вируса от или към животновъдните обекти;
 4. вероятността диви свине да причинят разпространение на болестта.
- (2) В случай, че резултатите от това проучване дадат основание да се предполага, че болестта КЧС може да се е разпространила от или към животновъдни обекти, разположени в друга държава - членка на ЕС, НВМС информира за това ЕК и съответната държава членка.

Чл. 7.

- (1) Когато животновъдният обект по **чл. 4**, ал. 1 е разположен в регион с висока

плътност на свине, НВМС след преценка на епизоотичната ситуация може да разпорежи прилагане и на мерките по **чл. 8**.

(2) В случаите по ал. 1 мерките по **чл. 8** могат да се прилагат след преценка на условията от НВМС само по отношение на свинете, за които има съмнение, че са инфектирани или контаминирани с вируса на болестта КЧС, както и по отношение на онази част от животновъдния обект, в която са настанени тези свине, държани и хранени напълно отделно от останалите свине.

(3) В случаите по ал. 1 и 2 официалният ветеринарен лекар взема достатъчен брой проби от свине, когато последните бъдат умъртвени, за да може в съответствие с диагностичното ръководство да се потвърди или да се отхвърли наличието на вирус на болестта КЧС.

(4) Националната ветеринарномедицинска служба определя временна контролна зона около животновъдния обект по ал. 1, в която се прилагат някои или всички мерки по **чл. 4** и **5** за всички животновъдни обекти, разположени в зоната.

Раздел III

Мерки при потвърждаване наличието на болестта КЧС в животновъден обект

Чл. 8.

(1) При лабораторно потвърждаване на болестта КЧС НВМС освен мерките по **чл. 5** нарежда:

1. всички свине в засегнатия животновъден обект незабавно да се умъртвят под официален надзор и по начин, гарантиращ неразпространението на вируса на болестта КЧС;

2. взимане в съответствие с изискванията на диагностичното ръководство достатъчен брой проби от умъртвени свине, за да се установи начинът на проникване в животновъдния обект на вируса на болестта КЧС, както и продължителността на периода преди обявяването на болестта, през който тя е присъствала в обекта;

3. преработване на трупове на умрели или убити свине под надзора на официален ветеринарен лекар;

4. проследяване на месото от свине, заклани през периода между проникването на болестта в животновъдния обект и налагането на ограничителни мерки, и термичното му преработване, гарантиращо унищожаване на вируса на болестта КЧС;

5. унищожаване на семенния материал, яйцеклетките и ембрионите, събрани в животновъдния обект през периода между проникването на болестта и налагането на ограничителни мерки под надзора на официален ветеринарен лекар, по начин, не позволяващ разпространението на вируса на болестта КЧС;

6. преработката на всички предмети, материали и отпадъци, за които съществува вероятност да са контаминирани, да се извърши по начин, гарантиращ унищожаването на вируса на болестта КЧС; тези правила трябва да се прилагат в съответствие с даваните от официалния ветеринарен лекар инструкции за действие;

7. всички материали за еднократна употреба, които са контаминирани и са

използвани за кланични процедури и ветеринарномедицински мероприятия, да се унищожават; тези правила трябва да се прилагат в съответствие с даваните от официалния ветеринарен лекар инструкции за действие;

8. да се почистят и дезинфекцират в съответствие с правилата, посочени в приложение № 4, сградите и помещенията, в които са пребивавали свинете, транспортните средства, както и оборудване, постеля, тор, екскременти и контаминираният с вируса на болестта КЧС околнен терен;

9. да се изпраща взетата от първично огнище на болестта КЧС проба за лабораторно изследване съгласно посочената в диагностичното ръководство процедура за определяне на генетичната разновидност на вируса;

10. да се проведе епизоотично проучване по **чл. 6**.

(2) При потвърждаване на огнище на болестта КЧС в лаборатория, зоопарк, държавно дивечовъдно стопанство или в ограден участък, в който се отглеждат свине с научни цели или за цели, свързани със запазване на животинския вид или запазване на редки породи, НВМС има право да приложи облекчения на разпоредбите по ал. 1, т.1 и 5, при условие, че с това не се застрашават интересите на Европейския съюз, като уведомява ЕК.

Чл. 9.

(1) При потвърдено наличие на болестта КЧС в животновъден обект, състоящ се от две или повече отделни производствени единици, с цел да се осигури приключване на угодването на здрави свине мерките по **чл. 8**, ал. 1, т. 1 могат да не се прилагат по преценка на НВМС върху всички производствени единици, ако официалният ветеринарен лекар е потвърдил, че структурата, размерите и разстоянията между тези производствени единици, както и осъществяваните в тях дейности са такива, че производствените единици имат напълно отделни помещения и съоръжения за настаняване, държане и хранене, гарантиращи невъзможност да се разпространи вирусът от една производствена единица в друга.

(2) При ползване на мерките по ал. 1 НВМС утвърждава подробни правила за тяхното прилагане с оглед опазване здравето на животните, за което незабавно уведомява ЕК.

(3) НВМС съвместно с експерти от ЕК прави оценка на ситуацията и при необходимост предприема мерки за предотвратяване разпространението на болестта КЧС.

Раздел IV

Мерки в контактни животновъдни обекти

Чл. 10.

(1) Националната ветеринарномедицинска служба обявява животновъден обект за контактен, ако при епизоотичното проучване по **чл. 6** официалният ветеринарен лекар установи или има основание да предполага, че вирусът на болестта КЧС може да е проникнал:

1. от друг животновъден обект в заразения обект;
2. от заразения обект в друг животновъден обект.

(2) В контактните животновъдни обекти се прилагат мерките по **чл. 5**, ал. 1, когато официалният ветеринарен лекар има основание да предполага наличие на обстоятелство по ал. 1, т. 1 или 2.

(3) Мерките по **чл. 4**, 5 и 7 се прилагат във всички такива животновъдни обекти до официалното отхвърляне на съмненията за наличие на КЧС.

Чл. 11.

(1) В съответствие с изискванията на диагностичното ръководство се вземат достатъчен брой проби от умъртвени свине, за да може наличието на вирус на болестта КЧС в контактния животновъден обект официално да се потвърди или отхвърли.

(2) Решение за умъртвяване на свине в контактни животновъдни обекти се взема съгласно критериите, посочени в приложение № 5.

Раздел V **Определяне на защитна и надзорна зона**

Чл. 12.

(1) При лабораторно потвърждаване на болестта КЧС генералният директор на НВМС със заповед определя защитната и надзорната зона.

(2) Защитната зона е с радиус не по-малък от 3 km от огнището на болестта.

(3) Зоната по ал. 2 се включва в надзорна зона, която е с радиус не по-малък от 10 km от огнището на болестта.

Чл. 13.

(1) При определяне на зоните по **чл. 12** НВМС се съобразява със:

1. резултатите от епизоотичното проучване по **чл. 6**;
2. географското разположение на огнището на болестта КЧС и по-конкретно всички естествени или изкуствени граници;
3. разположението и близостта на други животновъдни обекти, кланици, сметища и кожарски предприятия;
4. начините на придвижване на свинете и търговията с тях;
5. наличните материални и човешки ресурси, които могат да се използват за контрол при придвижването на свине в границите на зоните, ако е необходимо извеждането на подлежащите на умъртвяване свине от животновъдния обект на произход.

(2) Ако някоя от зоните включва части от територията на някои държави членки или съседни трети страни, НВМС си сътрудничи с техните ветеринарни власти за определяне на зоните.

Чл. 14.

(1) Националната ветеринарномедицинска служба следва да предприеме всички необходими мерки, така че всички лица от защитната и надзорната зона да са информирани за влезлите в сила ограничения в защитната и надзорната зона чрез поставянето на ясно видими знаци и предупредителни табели, чрез средствата за масово осведомяване и по друг подходящ начин.

(2) Националната ветеринарномедицинска служба предприема всички мерки за осигуряване на адекватното спазване на така наложените ограничения.

Чл. 15.

(1) НВМС осигурява прилагането на следните мерки в защитната зона:

1. незабавно преброяване на всички заразени от болестта КЧС животновъдни обекти, разположени в зоната;
2. незабавно преброяване на всички животновъдни обекти в зоната;
3. посещение на всички заразени животновъдни обекти в срок до 7 дни от обявяване на защитената зона от официален ветеринарен лекар, който следва да извърши клинични прегледи на свинете, както и да провери дневниците и идентификационните им марки;
4. не се разрешава придвижването и транспортирането на свине по главни и второстепенни пътища, с изключение на сервизните пътища в животновъдния обект;
5. почистване и дезинфекциране на транспортните средства и оборудването във възможно най-краткия срок след заразяването, използвани за превозването на свине, други селскостопански животни, както и други материали като фуражи, тор, торова течност и други подобни, за които съществува вероятност да са заразени с вируса на болестта КЧС; почистването и дезинфекцията трябва да стават съгласно изискванията на приложение № 4;
6. разрешава се камионите или други транспортни средства, използвани за превоз на свине, да напуснат зоната, при условие че предварително са почистени, дезинфекцирани и инспектирани и за тях е издадено повторно разрешение от НВМС за транспортиране;
7. не се разрешава внасянето и изнасянето от животновъдния обект на други видове животни без разрешение на официален ветеринарен лекар;
8. собствениците на животновъдни стопанства и ветеринарните лекари, обслужващи обектите, незабавно уведомяват НВМС за наличие на умрели или болни свине; ветеринарният лекар прави съответните проучвания в съответствие с диагностичното ръководство по приложение № 3;
9. забранява се извеждане на свине от животновъдния обект, в който те се намират, за срок най-малко 30 дни след приключване на мероприятията по почистване и дезинфекция на заразения обект; Националната ветеринарномедицинска служба може да разреши извеждането на свине от съответния животновъден обект след изтичане на 30-дневния срок, при условие че свинете бъдат транспортирани:
 - а) директно за определена от НВМС клиника, разположена по възможност в границите на защитната или надзорната зона, където свинете се подлагат на незабавно клане;
 - б) директно за преработвателно предприятие, където свинете да бъдат незабавно умъртвени и труповете им да бъдат преработени под надзор на официален ветеринарен лекар;
 - в) по изключение, за други помещения или обекти, разположени в рамките на защитната зона, за което НВМС незабавно уведомява ЕК;
10. не се разрешава изнасянето на сперма, яйцеклетки и ембриони от

животновъдните обекти, разположени в зоната;

11. лицата, които влизат или излизат от животновъдните обекти, да спазват необходимите хигиенни изисквания за намаляване на риска от разпространение на вируса на КЧС.

(2) Точка 4 на ал. 1 не се прилага:

1. при транзитно превозване на свине през защитната зона, при което не се налага спиране или разтоварване на свине;

2. когато се налага клане на свине, пристигащи от обект извън територията на защитната зона, и техният маршрут е с местоназначение кланица в защитната зона, където същите ще бъдат подложени на незабавно клане.

Чл. 16. Транспортирането в случаите по **чл. 15**, ал. 1, т. 9 се извършва под контрола на официален ветеринарен лекар при следните условия:

1. провеждане на клиничен преглед на свинете, включително измерване на телесната температура на част от тях, и проверка на дневника и идентификационните марки на свинете;

2. при извършения клиничен преглед по т. 1 не се установят признаци за наличието на болестта КЧС;

3. свинете се транспортират в пломбирани транспортни средства;

4. след разтоварването на свинете транспортните средства и оборудването, използвани за превозването им, се почистват и дезинфекцират съгласно изискванията по приложение № 4;

5. ако свинете са предназначени за клане или умъртвяване, се взимат достатъчен брой проби съгласно диагностичното ръководство по приложение № 3, за да се потвърди или отхвърли наличието на вируса на болестта КЧС;

6. отговарящият за кланицата официален ветеринарен лекар е предварително информиран за намерението да се изпратят свине в тази кланица, като впоследствие информира изпращащия лекар за тяхното пристигане;

7. при пристигането им в кланицата тези свине се държат и колят отделно от другите свине;

8. по време на клането се следи за характерни изменения във вътрешните органи, типични за болестта КЧС;

9. добитото месо се подлага на термична преработка, гарантираща унищожаването на вируса на болестта КЧС, или се обозначава със специален печат, указващ, че месото е предназначено за термична преработка;

10. подлежащото на термична преработка месо по т. 9 се транспортира в пломбирани от официален ветеринарен лекар транспортни средства в определено от НВМС месопреработвателно предприятие, където се преработва по начин, гарантиращ унищожаването на вируса на болестта КЧС.

Чл. 17. Когато поради възникване на нови огнища в защитната зона мерките по **чл. 15** се прилагат повече от 30 дни и са възникнали проблеми по хуманно отношение към животните, НВМС може да разреши при условията на **чл. 16** и на основание мотивирано заявление от собственика на свинете тяхното транспортиране от разположен в границите на защитната зона животновъден обект до обектите, предвидени по **чл. 15**, ал. 1, т. 9.

Чл. 18.

(1) Наложените в защитната зона мерки остават в сила:

1. до приключване на почистването и дезинфекцирането в заразения животновъден обект;
2. докато свинете във всички животновъдни обекти са преминали през клинични прегледи и лабораторни изследвания, проведени в съответствие с диагностичното ръководство по приложение № 3 с цел да се установи вероятното наличие на вируса на болестта КЧС.

(2) Клиничните прегледи и изследванията по ал. 1, т. 2 не се извършват по-рано от 30 дни след приключване на мероприятията по почистване и дезинфекция в заразения животновъден обект.

Чл. 19.

(1) В надзорната зона НВМС осигурява прилагането на следните мерки:

1. преброяване на всички свине в животновъдните обекти;
2. забрана на придвижването и транспортирането на свине по обществени или частни пътища, с изключение на пътищата, обслужващи животновъдния обект;
3. почистване и дезинфекция на транспортните средства и оборудването, използвани за превозване на свине и други селскостопански животни, както и други материали, като фуражи, тор, торова течност и други, за които се предполага, че са заразени с вируса на болестта КЧС;
4. не се разрешава на транспортните средства, използвани за превоз на свине, да напускат зоната, без да бъдат почистени, дезинфекцирани и инспектирани от официален ветеринарен лекар и без да им се издаде повторно разрешение за транспортиране от НВМС;
5. не се разрешава внасянето и изнасянето от животновъдния обект на други видове животни без разрешението на официален ветеринарен лекар през първите седем дни след определянето на тази зона;
6. собствениците на животновъдните стопанства и ветеринарните лекари, обслужващи обектите, незабавно уведомяват НВМС за наличие на умрели или болни свине; ветеринарният лекар прави проучване в съответствие с диагностичното ръководство по приложение № 3;
7. забранява се извеждане на свине от животновъдния обект, в който те се намират, за срок най-малко 21 дни след приключване на мероприятията по почистване и дезинфекция на заразения обект; Националната ветеринарномедицинска служба може да разреши извеждането на свине от съответния животновъден обект след изтичане на 21-дневния срок, при условие че свинете бъдат транспортирани директно за:
 - а) определена от НВМС клиника, разположена по възможност в границите на защитната или надзорната зона, където свинете се подлагат на незабавно клане;
 - б) преработвателно предприятие, където свинете да бъдат незабавно умъртвени и труповете им да бъдат преработени под надзор на официален ветеринарен лекар;
 - в) при извънредни обстоятелства, за други помещения или обекти, разположени в рамките на защитната зона; Националната ветеринарномедицинска служба незабавно уведомява за това свое действие ЕК;

8. ако са спазени изискванията по **чл. 16**, т. 5, се допускат облекчения за маркирането на месото от тези свине и неговото последващо използване, както и за местоназначението на обработените продукти;

9. не се разрешава изнасянето на сперма, яйцеклетки и ембриони от животновъдните обекти, разположени в зоната;

10. лицата, които влизат или излизат от животновъдните обекти, спазват необходимите хигиенни изисквания за намаляване на риска от разпространение на вируса на болестта КЧС.

(2) Точка 2 на ал. 1 не се прилага:

1. при транзитно превозване на свине през надзорната зона, при което не се налага спиране или разтоварване на свине;

2. когато се налага клане на свине, пристигащи от обект извън територията на надзорната зона и тяхното местоназначение е кланица в надзорната зона, тези свине се подлагат на незабавно клане.

Чл. 20. Когато поради възникване на нови огнища в надзорната зона мерките по **чл. 19** се прилагат повече от 30 дни и са възникнали проблеми по хуманно отношение към животните, НВМС може да разреши на основание подадено мотивирано заявление от собственика на свинете тяхното транспортиране от разположен в границите на надзорната зона животновъден обект до обектите, предвидени по **чл. 19**, ал. 1, т. 7.

Чл. 21.

(1) Наложеният в надзорната зона мерки остават в сила:

1. до приключване на почистването и дезинфекцирането в заразения животновъден обект;

2. докато свинете във всички животновъдни обекти преминат през клинични прегледи и лабораторни изследвания, осъществени в съответствие с диагностичното ръководство по приложение № 3 с цел да се установи вероятното наличие на вируса на болестта КЧС.

(2) Клиничните прегледи и изследванията по ал. 1, т. 2 не трябва да се извършват по-рано от 20 дни след приключване на мероприятията по почистване и дезинфекция в заразения животновъден обект.

Раздел VI **Почистване и дезинфекция**

Чл. 22. Националната ветеринарномедицинска служба осигурява условия:

1. дезинфектиращите средства, които се използват, и тяхната концентрация да са официално одобрени;

2. дейностите по почистване и дезинфекция да се извършват под надзора на официалния ветеринарен лекар и в съответствие с издадените от НВМС инструкции и формулираните в приложение № 4 принципи и процедури за почистване и дезинфекция.

Раздел VII

Зареждане на животновъдни обекти със свине след ликвидиране на болестта КЧС

Чл. 23.

(1) Собствениците на животновъдни обекти могат да започнат да зареждат обектите си със свине не по-рано от 30-ия ден след приключване на дейностите по почистване и дезинфекциране по **чл. 22** в зависимост от вида на производство, осъществявано в конкретния животновъден обект и при спазване на следните изисквания:

1. зареждане трябва да започне с въвеждане на сентинелни животни, които са изследвани и е установен отрицателен резултат за наличие на антитела срещу вируса на КЧС или които са от животновъдни обекти, които не са били обект на ограничения, свързани с КЧС, когато животновъдните обекти са за отглеждане на открито;

2. настаняване на възприемчивите животни върху цялата територия на животновъдния обект, като на 40-ия ден след настаняването им се вземат проби за наличие на антитела срещу вируса на болестта КЧС съгласно диагностичното ръководство;

3. пълното зареждане с новозакупени свине се осъществява, ако в нито едно от възприемчивите животни не се установят антитела срещу вируса на КЧС, като през този период свинете не трябва да напускат животновъдния обект;

4. зареждането със свине в случаите на всички други форми на отглеждане се осъществява в съответствие с мерките по т. 1 - 3 или се основава на общата бройка на популацията, при условие че:

а) всички свине пристигнат в рамките на 20-дневен период и идват само от животновъдни обекти, които не са обект на никакви ограничения, свързани с болестта КЧС;

б) свинете в новозареденото стадо са подложени на проведено по приложение № 3 серологично изследване; вземането на проби за това изследване се извършва не по-рано от 40-ия ден след пристигането на последните свине в животновъдния обект;

в) свинете не напускат животновъдния обект, преди да са получени отрицателните резултати от проведените серологични изследвания.

(2) Националната ветеринарномедицинска служба може да разреши изключение от изискванията по ал. 1, като се съобрази с конкретната епизоотична обстановка, ако от приключване на дейностите по почистване и дезинфекция на този животновъден обект са изминали над 6 месеца.

Раздел VIII

Мерки в случай на съмнение или потвърждение за наличие на болестта КЧС при свине, намиращи се в кланица или транспортно средство

Чл. 24.

(1) При съмнение за наличие на болестта КЧС в кланица или транспортно средство официалният ветеринарен лекар незабавно привежда в действие официално приетите средства за провеждане на проучване, с което се

потвърждава или отхвърля наличието на вируса на болестта КЧС. Това проучване се извършва съгласно процедурите, посочени в диагностичното ръководство по приложение № 3.

(2) При потвърждаване на наличието на болестта КЧС в кланица или транспортно средство под контрола на официалния ветеринарен лекар се предприемат следните мерки:

1. умъртвяват се всички възприемчиви животни, намиращи се в кланицата или в транспортното средство;
2. унищожават се трупове, вътрешностите и отпадъчните продукти от свине, при които съществува вероятност да са заразени или контаминирани, по начин, гарантиращ неразпространението на вируса на болестта КЧС;
3. извършва се почистване, дезинфекция и дезинсекция на сградите, оборудването на кланицата и транспортните средства;
4. провежда се епизоотично проучване съгласно **чл. 6**;
5. изпраща се изолат на вируса на болестта КЧС за определяне на генетичната разновидност на същия.

(3) Не се допуска въвеждане на свине в кланицата или в транспортното средство по-рано от 24 h от приключване на мероприятията по почистване и дезинфекция.

Чл. 25. В животновъдния обект, от който произхождат заразените свине, предназначени за клане, се прилагат мерките по **чл. 8**.

Раздел IX

Мерки в случай на съмнение или потвърждение за наличие на болестта КЧС при диви свине

Чл. 26.

(1) Националната ветеринарномедицинска служба, след като получи информация, че са налице съмнения за заразяване на диви свине, веднага предприема всички подходящи мерки за потвърждаване или отхвърляне на възможното наличие на болестта, като тези мерки следва да включват предоставянето на информация на собственици на свине или на ловци, както и изследвания на всички отстреляни и/или открити мъртви диви свине включително и чрез лабораторно изследване.

(2) В случаите по ал. 1 генералният директор на НВМС незабавно уведомява началника на Националното управление по горите (НУГ).

Чл. 27.

(1) При потвърждаване на наличието на първичен случай на болестта КЧС при диви свине генералният директор на НВМС след съгласуване с началника на НУГ със заповед определя комисия от експерти, която включва ветеринарни лекари, ловци и лесоинженери, отговорници по дивеча.

(2) Комисията по ал. 1 съдейства на официалния ветеринарен лекар при:

1. провеждане на епизоотично проучване и определяне на границите на заразения регион;
2. определяне на мерките, които трябва да се предприемат за ликвидиране на болестта КЧС в заразения регион; мерките могат да включват забрана върху осъществяването на лов и хранене на диви свине;

3. изготвяне на план за ликвидиране на болестта КЧС в заразения регион;
4. извършване на проверки за потвърждаване на ефективността на предприетите мерки за ликвидиране на КЧС в заразения регион.

Чл. 28.

(1) Националната ветеринарномедицинска служба незабавно поставя под официален надзор всички животновъдни обекти, намиращи се в границите на заразения регион, и нарежда извършването на следните мерки:

1. преброяване на всички категории свине във всички животновъдни обекти, като данните от това преброяване трябва да бъдат постоянно актуализирани от съответния собственик; информацията за това преброяване се представя при поискване и е обект на проверка при всяко инспектиране от официалния ветеринарен лекар; при животновъдните обекти на открито първото преброяване се извършва въз основа на преценка от официалния ветеринарен лекар;
2. всички свине в животновъдните обекти да се държат в обитавани от тях боксове или на други места, позволяващи изолирането им от диви свине; дивите свине не трябва да имат достъп до материал, който би могъл да влезе в контакт със свине от животновъдния обект;
3. свинете да не могат да влизат или напускат животновъдния обект, освен ако няма издадено от официалния ветеринарен лекар разрешение за това, което да отчита епизоотичната обстановка;
4. използването на подходящи средства за дезинфекция на входовете и изходите на помещенията, в които са настанени свине, както и в целия животновъдния обект;
5. използването на подходящи хигиенни мерки от всички влизащи в контакт с диви свине лица с цел да се намали рискът за разпространение на вируса на болестта КЧС, като те включват и налагането на временна забрана за влизане в животновъден обект на лица, за които съществува вероятност да са били в контакт с диви свине;
6. провеждане на лабораторни изследвания за наличие на болестта КЧС на всички умрели или заболели свине от животновъден обект със симптоми на болестта КЧС;
7. в животновъден обект да не се внасят части от дива свиня независимо отстреляна или намерена мъртва, както и материали или оборудване, за които има вероятност да са контаминирани с вируса на болестта КЧС;
8. свинете или получени от тях семенен материал, яйцеклетки или ембриони да не бъдат транспортирани извън заразения регион в други държави - членки на ЕС.

(2) Националната ветеринарномедицинска служба осигурява условия:

1. да бъдат прегледани всички диви свине, които са отстреляни или открити мъртви в определения заразен регион, от официален ветеринарен лекар, както и да бъдат изследвани в съответствие с изискванията на диагностичното ръководство за наличие на болестта КЧС;
2. за прилагане мерките, посочени в Наредба № 35 от 2006 г. за специфичните изисквания при осъществяване на официален контрол върху суровини и храни от животински произход (обн., ДВ, бр. 35 от 2006 г.; изм., бр.79 от 2006 г.), когато изследванията по т. 1 са с отрицателни резултати по отношение на КЧС;

3. трупове на всички доказано положителни за КЧС животни да се преработват под официален надзор;
 4. изолат от вируса на болестта КЧС да бъде обект на посочената в приложение № 3 лабораторна процедура, целяща определянето на генетичния тип на вируса.
- (3) Ако случай на болестта КЧС в диви свине бъде регистриран в съседна държава, Република България съдейства за установяване и въвеждане в сила на мерките за контрол на болестта.

Чл. 29.

(1) Като спазва мерките, посочени в **чл. 26** - 28, в срок до 90 дни от потвърждаване на първичен случай на болестта КЧС при диви свине НВМС представя за одобрение от ЕК план за мерките, които следва да се предприемат за ликвидиране на болестта и които ще се прилагат както в определения заразен район, така и в животновъдните обекти, намиращи се в границите на заразения район. Планът може да бъде изменен или допълван от НВМС, като се вземе под внимание развитието на епизоотичната ситуация. В случаите, когато изменението на плана е свързано с промяна на границите на заразения район, НВМС незабавно уведомява ЕК и останалите държави членки за това. В случай, че промените в плана се отнасят до други пунктове, различни от тези, с които се променят границите на заразения район, НВМС представя изменения план на ЕК за повторно разглеждане и одобрение.

(2) След одобряване на плана по ал. 1 мерките, предвидени в него, стават задължителни от датата на одобряване и заместват първоначално прилаганите мерки.

(3) Планът по ал. 1 съдържа информация за:

1. резултатите от епизоотичните проучвания и мерките по **чл. 26** - 28, както и за географското разпространение на болестта КЧС в съответния заразен регион;
2. популацията от диви свине в съответния регион;
3. съществуването на големи естествени или изкуствени прегради за движение на диви свине;
4. организацията на сътрудничеството между биолози, ловци, ловни сдружения или организации, службите за защита на дивеча и НВМС;
5. информационната кампания, която следва да бъде наложена с цел повишаването на информираността и съзнателното отношение от страна на ловците за същността и значението на мерките, които се предприемат от тях в рамките на плана за ликвидиране на болестта КЧС;
6. извършените действия за определяне на броя и местоположението на метапопулациите от диви свине във и около заразения регион;
7. приблизителния брой на метапопулациите от диви свине и техния размер във и около заразения регион;
8. извършените действия за определяне на степента на инфекцията в популацията от диви свине, включително чрез лабораторно изследване и чрез епизоотични проучвания за отстреляните от ловци или намерени мъртви диви свине;
9. предприетите мерки за намаляване на разпространението на заболяването, дължащо се на придвижвания на диви свине и/или на контакт между

метапопулации от диви свине, като тези мерки включват и забрана на лова;

10. предприетите мерки за намаляване на възприемчивата на болестта КЧС популация от диви свине и особено на малките прасенца;

11. наложените изисквания, които трябва да се спазват от ловците, за да се избегне разпространението на болестта КЧС;

12. метода за отстраняване на намерените мъртви или отстреляните диви свине, който се основава на преработка под надзор на официален ветеринарен лекар;

13. метода за инспектиране от официален ветеринарен лекар и лабораторни изследвания, както е предвидено в диагностичното ръководство; трупите на всички доказано положителни за КЧС животни трябва да бъдат преработени под официален надзор; когато изследването покаже отрицателни резултати за наличие на вируса на КЧС, се прилагат мерките, посочени в Наредба № 35 от 2006 г. за специфичните изисквания при осъществяване на официален контрол върху суровини и храни от животински произход (обн., ДВ, бр. 35 от 2006 г.; изм., бр.79 от 2006 г.); части от трупа, непредназначени за човешка консумация, се преработват под официален надзор;

14. епизоотичното проучване, което се извършва по отношение на всяка дива свиня, независимо дали е отстреляна или намерена мъртва; това проучване трябва да включва попълването на въпросник, който да предоставя информация за:

а) географското място и региона, където животното е било открито мъртво или отстреляно;

б) датата, на която животното е било открито мъртво или отстреляно;

в) лицето, което е намерило или отстреляло животното;

г) възрастта и пола на свинята;

д) ако е намерена мъртва, състоянието на трупа;

е) резултатите от лабораторните изследвания;

15. програми за надзор и превантивни мерки, прилагани по отношение на разположените в определения като заразен регион животновъдни обекти, включително и по отношение на транспортирането и придвижването на животни в границите на този регион, от него или към него; тези мерки задължително включват забрана за придвижване на свине, на семенен материал, яйцеклетки или ембриони от тях, когато същите идват от места в заразения регион и са транспортирани за други държави - членки на ЕС;

16. други критерии, които следва да бъдат прилагани за вдигане на мерките, предприети за ликвидиране на заболяването в съответния регион, както и мерките, прилагани по отношение на животновъдните обекти в този регион;

17. органите на НВМС, отговорни за надзора и координирането на дейността на звената, отговорни за осъществяването на плана;

18. въведената в действие система, за да може назначената по **чл. 27** комисия да прави периодичен преглед на резултатите от плана за ликвидиране на болестта КЧС;

19. мерките за мониторинг на болестта КЧС, наложени след края на период от най-малкото 12 месеца след последния потвърден случай на болестта КЧС при диви свине от съответния заразен регион, като тези мерки трябва да са в сила в продължение на най-малко 12 месеца и обхващат минималните мерки, наложени

по т. 7, 11 и 12.

(4) На всеки 6 месеца НВМС изпраща на ЕК и държавите членки информация за епизоотичната обстановка в определената зона и за резултатите от прилагането на плана по ал. 1.

Раздел X

Диагностични процедури и изисквания за биобезопасност

Чл. 30.

(1) Националната ветеринарномедицинска служба осигурява условия за:

1. провеждане на всички диагностични процедури, взимания на проби и извършване на лабораторни изследвания за откриване на наличието на КЧС в съответствие с изискванията на диагностичното ръководство;
2. определяне на единна национална лаборатория, която да отговаря за координиране на стандартите и методите за поставяне на диагноза.

(2) Националната лаборатория по ал. 1, т. 2 е в контакт със съответната референтна лаборатория на Европейската общност.

(3) За осигуряване еднаквост на процедурите по диагностика на КЧС НВМС прилага диагностично ръководство, което съдържа най-малко:

1. минималните изисквания за биобезопасност и стандарти за качество, които се спазват от лабораториите за диагностика на КЧС и в процеса на транспортиране на проби;
2. критериите и процедурите, които се спазват при извършване на клинични или следсмъртни прегледи, имащи за цел изключване или потвърждаване на наличие на КЧС;
3. критериите и процедурите, които се спазват при вземане и събиране на проби от живи свине или на трупове от тях, когато целта на тези проби е изключването или потвърждаването чрез лабораторни изследвания на наличието на КЧС, както и методите за вземане на проби за серологичен или вирусологичен скрийнинг, провеждан в рамките на прилагането на предвидените в настоящата наредба мерки;
4. необходимите лабораторните изследвания, които се използват за диагностика на КЧС, включително:
 - а) изследванията за диференциална диагностика между вируса на КЧС и други пестивируси;
 - б) ако е възможно и подходящо, изследванията, насочени към различаване на антителния модел, излъчван от една маркерна ваксина, от този, излъчван от дивия тип на вируса на КЧС;
 - в) критериите за оценка на резултатите от лабораторните изследвания;
5. лабораторните техники, които се използват за генно типизиране на изолатите на вируса на КЧС.

(4) За да се гарантират подходящите условия за биобезопасност за защита на здравето на животните, вирусът на КЧС, неговият геном, антигените и ваксините, когато са предназначени за изследователска дейност, диагностика или производство, трябва да бъдат манипулирани или използвани само на одобрени от НВМС места, предприятия или лаборатории.

(5) Националната ветеринарномедицинска служба представя в ЕК списък на одобрените места, предприятия или лаборатории по предходната алинея, като постоянно го актуализира.

Раздел XI

Използване, производство и продажба на ваксини срещу болестта КЧС

Чл. 31.

- (1) Ваксинирането срещу болестта КЧС в Република България е забранено.
- (2) При необходимост след разрешение на ЕК НВМС определя правила за производство, опаковане, разпространение и съхраняване на ваксини срещу КЧС.
- (3) В случаите по ал. 2 манипулирането, производството, съхранението, доставката, разпространението и продажбата на ваксини срещу болестта КЧС се осъществяват под контрола на органите на НВМС.

Чл. 32.

- (1) Спешното ваксиниране на свине срещу болестта КЧС се разрешава по изключение, ако в животновъдните обекти е потвърдено наличието на болестта КЧС и съществува опасност от разпространение на болестта КЧС.
- (2) Ваксинирането по ал. 1 се разрешава със заповед на министъра на земеделието и горите по предложение на генералния директор на НВМС, направено въз основа на критериите, посочени в приложение № 6.
- (3) Преди извършване на ваксинирането по ал. 1 НВМС изготвя и представя на ЕК план, който съдържа информация за:
 1. епизоотичната обстановка, довела до нуждата от спешно ваксиниране;
 2. размера на географския регион, в който следва да се проведе спешно ваксиниране, и броя на животновъдните обекти в него;
 3. приблизителния брой на свине по категории, които трябва да се ваксинират;
 4. ваксините, които ще се използват - маркерни (субединични);
 5. времетраенето на ваксинационната кампания;
 6. идентификацията и регистрацията на ваксинираните животни;
 7. видовете лабораторни изследвания, които ще се осъществяват върху взетите проби от ваксинирани свине с маркерна или конвенционална ваксина;
 8. мерките по придвижванията на свине и продукти от тях;
 9. критериите за вземане на решение дали в контактни животновъдни обекти ще се прилага ваксиниране или мерките по [чл. 8](#);
 10. клиничните прегледи и лабораторните изследвания, които трябва да се извършат върху взети от ваксинирани животновъдни обекти проби, разположени в границите на региона на ваксиниране, както и по-специално дали ще бъде използвана маркерна ваксина.
- (4) Проектът на плана по ал. 3 се представя в ЕК, която може да направи бележки относно изменения и допълнения по него. След съобразяване с бележките на ЕК планът се представя повторно на ЕК за одобряване. След одобряване на плана мерките, предвидени в него, стават задължителни.
- (5) По време на ваксиниране по ал. 1 в защитната и в надзорната зона официалният ветеринарен лекар:
 1. забранява напускането на живи свине от региона на ваксиниране, освен в

случаите на транспортирането им с цел незабавно клане в определена за целта кланица, разположена в зоната на ваксиниране или в близост до нея, или унищожаването им в екарисаж или на друго подходящо място под надзор на официален ветеринарен лекар;

2. разпорежда месото, добито от ваксинирани срещу болестта КЧС свине, да бъде термично преработено или да бъде обозначено със специален печат и преработено по **чл. 16**, т. 9;

3. контролира проследяването и унищожаването на семенния материал, яйцеклетките и ембрионите, събрани през последните 30 дни преди ваксинирането, от свине, които ще бъдат подлагани на ваксиниране.

(6) След завършване на ваксинирането мерките по ал. 3 се прилагат в продължение най-малко на 6 месеца, като в този период не се разрешава:

1. серопозитивните свине да напускат животновъдния обект, където са настанени, с изключение на случаите на незабавно клане;

2. събирането на семенен материал, яйцеклетки и ембриони от серопозитивни свине;

3. напускането на животновъдния обект на произход на прасенцата, родени от серопозитивни свине майки, освен ако не бъдат транспортирани за:

а) кланица за незабавно клане;

б) изолационна база, определена от официалния ветеринарен лекар, от която свинете се изпращат направо в кланицата;

в) животновъден обект, но след получаване на отрицателен резултат от серологично изследване за наличие на антитела срещу вируса на болестта КЧС.

(7) Ограниченията в животновъдните обекти, в които се извършва ваксиниране, се прекратяват, след като:

1. всички ваксинирани свине са заклани или умъртвени и полученото от закланите свине прясно месо е маркирано или термично преработено;

2. животновъдните обекти, в които е имало ваксинирани свине, са били почистени и дезинфекцирани.

(8) Националната ветеринарномедицинска служба взема решение за провеждане на спешно ваксиниране, като гарантира, че интересите на Общността не са застрашени, и при спазване на следните изисквания:

1. има изготвен план за спешно ваксиниране, който да предписва:

а) всички свине, подложени на ваксиниране, да бъдат заклани или умъртвени, колкото е възможно по-скоро след приключване на ваксинирането;

б) произведеното от свинете по буква "а" прясно месо да бъде маркирано и обработено или преработено;

2. планът и решението за прилагане на спешно ваксиниране да са съобщени на ЕК преди започване на дейностите по ваксинирането;

3. планът за спешно ваксиниране да е одобрен от ЕК, която може да поиска, преди да одобри плана, в него да се направят изменения и допълнения.

(9) След като мерките по ал. 5 са отменени, НВМС предприема следните действия:

1. всички свине във ваксинираните животновъдни обекти се колят или убиват и произведеното от тези свине прясно месо се преработва или маркира и обработва;

2. всички животновъдни обекти, в които е имало настанени ваксинирани свине, се почистват и дезинфектират;

3. повторното зареждане на животновъдните обекти с нови прасета не се извършва по-рано от 11-ия ден след приключване на дейностите по почистване и дезинфекция, както и не по-рано от приключване на клането или умъртвяването на всички прасета от животновъдни обекти, в които е било прилагано ваксиниране;

4. след повторното зареждане прасетата във всички животновъдни обекти, разположени в региона на ваксиниране, задължително се подлагат на клинични прегледи и лабораторни изследвания, посочени в диагностичното ръководство по приложение № 3, имащи за цел да открият евентуално наличие на вирус на КЧС; когато животновъдните обекти, в които е извършена ваксинация на свине, бъдат заредени с нови прасета, такива прегледи и изследвания не трябва да се осъществяват по-рано от 40-ия ден след приключване на зареждането, като през този период не се допускат прасетата да напускат животновъдния си обект.

(10) В случаите на използване на маркерна ваксина в рамките на кампанията за ваксиниране се допускат облекчения, отнасящи се за маркирането на месото от ваксинирани свине и неговото последващо използване, както и за местоназначението на обработените продукти. Разрешение за маркерно ваксиниране се допуска при следните условия:

1. одобрен план за ваксиниране преди започване на дейностите по ваксинирането;

2. депозирана от НВМС молба до ЕК, придружена от изчерпателен доклад за цялостната епизоотична обстановка, осъществяване на кампанията по ваксиниране и очакваните резултати от нея;

3. мястото на осъществяване на кампанията по ваксиниране е определено.

(11) Облекченията по ал. 5 и 6 се допускат след оценка на риска от възможно разпространение на вируса на болестта КЧС, което да настъпи в резултат от придвижвания на или търговия с ваксинирани свине, тяхното поколение или произведения от тях продукти.

Чл. 33.

(1) След като ограниченията по **чл. 32**, ал. 5 и 6 бъдат отменени, собствениците на животновъдни обекти могат да започнат зареждане със свине не по-рано от 11-ия ден след приключване на почистването и дезинфекцията.

(2) След зареждането свинете се подлагат на клинични прегледи и лабораторни изследвания съгласно приложение № 3, имащи за цел да открият евентуално наличие на вирус на болестта КЧС, но не по-рано от 40 дни от зареждането. През този период не се допуска свинете да напускат животновъдния обект.

Чл. 34.

(1) При прилагане на:

1. конвенционална ваксина - пробите се изследват чрез конвенционални тестове за наличие на антитела и вирус на болестта КЧС;

2. маркерна ваксина - пробите се изследват чрез конвенционални тестове за наличие на вирус на болестта КЧС, а за наличие на антитела - чрез

конвенционални и разграничителни лабораторни тестове.

(2) В случаите на прилагане на конвенционална ваксина месото, добито от ваксинирани свине, се подлага на термична преработка.

(3) В случаите на прилагане на маркерна ваксина след получаване на отрицателен резултат за наличие на вирус на болестта КЧС и поствакцинални антитела от лабораторните изследвания, проведени 6 месеца след ваксинирането, месото от ваксинираните свине може да се използва без ограничения.

Чл. 35.

(1) При констатиране на болестта КЧС при диви свине, когато наличните епидемиологични данни дават основание да се предполага, че е налице опасност от разпространение на болестта КЧС, може да се наложи спешно ваксиниране независимо от изискванията на разпоредбите по [чл. 31](#) и в съответствие с ал. 2 и 3.

(2) Преди извършване на ваксинирането по ал. 1 НВМС изготвя и представя на ЕК план за одобрение, който съдържа информация за:

1. епизоотичната обстановка, довела до нуждата от принудително ваксиниране;
2. границите на географския район, в който следва да се проведе ваксинирането, като този район трябва да е част от заразения район, определен по [чл. 27](#), ал. 2, т. 2;
3. вида на ваксините, които ще се използват и процедурата по ваксиниране;
4. специалните усилия, които следва да се положат за ваксиниране на млади животни;
5. очакваната продължителност на кампанията по ваксиниране;
6. приблизителния брой на диви свине, които следва да се ваксинират;
7. приетите мерки за недопускане на голяма промяна в популацията на дивите свине;
8. приетите мерки за недопускане на евентуално разпространение на ваксиналния вирус сред свинете, отглеждани в животновъдни обекти;
9. очакваните резултати от кампанията по ваксиниране и параметрите, които ще бъдат разглеждани за проверка на нейната ефективност;
10. органите на НВМС, които са отговорни за надзора, координирането на дейността на звената и за осъществяването на плана;
11. въведената в действие система, за да може назначената по [чл. 27](#) комисия от експерти да прави периодичен преглед на резултатите от програмата за ваксиниране;
12. други мерки, свързани с извънредната обстановка.

(3) Националната ветеринарномедицинска служба незабавно представя на ЕК плана за ликвидиране на заболяването и мерките, прилагани по него, за съгласуване.

(4) Националната ветеринарномедицинска служба незабавно преглежда и съгласува със съседна държава плана за ликвидиране на заболяването и мерките, прилагани по него, ако регионът на ваксиниране е в близост до територията на съседна държава, в която също са в сила мерки за ликвидиране на болестта КЧС при дивите свине.

(5) Планът за спешно ваксиниране трябва да е одобрен от ЕК. Тя може да поиска, преди да одобри плана, в него да се направят изменения и допълнения. Планът може да бъде изменян или допълван от НВМС, като се вземе под внимание развитието на епизоотичната ситуация.

(6) Националната ветеринарномедицинска служба представя в ЕК и на другите държави членки на всеки 6 месеца доклад за резултатите от кампанията по ваксиниране срещу болестта КЧС.

Раздел XII

Контролни действия, осъществявани от Общността

Чл. 36. Националната ветеринарномедицинска служба съвместно с експерти на ЕК извършва проверки на място за спазване разпоредбите на наредбата, доколкото това е необходимо за осигуряване на нейното еднакво и равнопоставено прилагане. Националната ветеринарномедицинска служба предоставя на тези експерти необходимото съдействие за изпълнение на техните правомощия. Еропейската комисия информира НВМС за резултатите от извършените проверки.

Раздел XIII

Използване на отпадъчни продукти от местата за обществено хранене

Чл. 37.

(1) Забранява се храненето на свине с отпадъчни продукти от места за обществено хранене.

(2) Хранителните отпадъци от средства за международен транспорт, като кораби, шосейни транспортни средства и самолети, се събират и унищожават под официален надзор.

(3) Информацията за прилагане на изискванията по ал. 1, както и за извършените от органите на НВМС проверки за това, се предава всяка година на ЕК в срок до 31 октомври.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Класическа чума по свинете" е заразна болест по домашни и диви свине, причинявана от вирус, който се причислява към семейство "Флавивириде", род "Пестивирус" - тип 1.
2. "Свиня" е животно от семейство Suidae, вкл. и дива свиня.
3. "Дива свиня" е свиня, която не се държи или отглежда в животновъден обект.
4. "Животновъден обект" е всяко място, където се отглеждат или настаняват свине, с изключение на кланици, транспортни средства и заградени пространства, където се държат или се извършва лов на диви свине. Заградените пространства са с размери и пространства, които не дават възможност да се прилагат мерките по **чл. 8**.
5. "Свиня, за която има съмнение, че е заразена с вируса на болестта КЧС" е свиня или труп от свиня, показващ клинични признаци и/или патологоанатомични изменения или реакции на лабораторни тестове, извършени в съответствие с

диагностичното ръководство, които показват съмнителен резултат за наличие на болестта КЧС.

6. "Огнище на болестта КЧС" е свиневъдният обект, в който е открит един или няколко случая на класическа чума по свинете.
7. "Официален ветеринарен лекар" е ветеринарен лекар от системата на НВМС.
8. "Преработка" е третирането на високорисков материал, гарантиращо унищожаване на вируса на болестта КЧС с цел недопускане на разпространението му.
9. "Заразен регион" е район от територията на страната, в който след потвърждаване на един или повече случаи на КЧС при диви свине са въведени мерки за ликвидиране на болестта.
10. "Контактен животновъден обект" е обект, в който е могъл да проникне вирусът на КЧС в резултат от местоположението му, придвижвания на свине, хора или превозни средства или по какъвто и да било друг начин.
11. "Случай на болестта КЧС" или "свиня, заразена с вируса на болестта КЧС" е свиня или труп на свиня, при които официално е потвърдено наличието на клинични признаци и/или патологоанатомични изменения, характерни за болестта КЧС, или болестта е потвърдена въз основа на лабораторни изследвания по приложение № 1.
12. "Умъртвяване" е убиване на свинете по безкръвен начин.
13. "Клане" е причиняване смърт на животните чрез пълно обезкръвяване.
14. "Производствени единици" са производствени сгради, в които се отглеждат свине от едно и също направление - угодяване, подрастващи, майки кърмачки, заплождане и бременност.
15. "Регион с висока плътност на свине" е която и да било географска територия с радиус 10 km около животновъден обект, съдържащ прасета, за които има подозрения или се знае, че са заразени с вируса на класическата чума по свинете, за която е налице плътност от над 800 прасета на km². Животновъдният обект трябва да е разположен или в регион, в който съществува плътност от над 300 животни на km² за отглеждани в животновъдни обекти прасета, или на разстояние не по-малко от 20 km от такъв регион.
16. "Първичен случай на болестта КЧС при дивите свине" е случай на болестта КЧС, установен при дивите свине в регион, в който не са прилагани мерките по раздел IX.
17. "Първично огнище" е огнище на заразна болест, което няма епизоотична връзка с друго огнище в същия регион на България или с първо огнище в друг регион на България.
18. "Собственик" е физическо или юридическо лице, което притежава животните или е отговорно за тяхното отглеждане срещу заплащане или безплатно.
19. "Контаминация" е наличието на инфекциозен агент във или върху животни, предмети или материали, чрез които може да се пренесе и причини заразяване на животни.
20. "Оборен режим" е забрана за вкарване и изкарване на свинете от помещенията, в които се отглеждат.
21. "Надзорна зона" е зона с радиус 10 km около епизоотичното огнище на болестта КЧС, включваща защитната зона и служеща за определяне границите на

засегнатия регион.

22. "Маркерна (субединична) ваксина" е ваксина, след приложението на която в организма на животното се изграждат антитела, различни от тези, образувани след проникването на вирус на болестта КЧС, което се определя чрез лабораторни изследвания, реализирани в съответствие с диагностичното ръководство.

23. "Кухненски отпадъци" са отпадъци от кухни, вкл. индустриални кухни, столове, ресторанти и предприятия, преработващи месо.

24. "Метапопулация от диви прасета" е която и да е група или подпопулация от диви прасета, имащи ограничени контакти с животните от други групи или подпопулации.

25. "Възприемчива популация от диви прасета" е популация от диви прасета, която не е развила имунитет срещу вируса на класическата чума по прасетата.

26. "Диагностично ръководство" е ръководство, което отговаря на изискванията на приложение № 3 от наредбата.

27. "Официален надзор" е контролът, упражняван от НВМС.

28. "План за спешно ваксиниране" е план за ваксиниране на свине, намиращи се в наблюдаваната зона, който се разработва в случай на поява на болестта КЧС, неразделна част е от мерките за ликвидиране и се одобрява от ЕК.

29. "Компетентни власти" са органите на НВМС в Република България.

30. "Вторично огнище на болестта КЧС" е концентрирана поява на болестта около източника на първичното разпространение (инфекция).

31. "Съмнително болно животно" е всяко животно, което показва клинични признаци и следсмъртни изменения, даващи основание да се подозира наличие на КЧС.

32. "Заразен обект" е животновъден обект, в който е потвърден един или повече случаи на КЧС.

33. "Достатъчен брой проби" са пробите, които дават максимална достоверност на резултата.

34. "Временна контролна зона" е определена територия около животновъден обект, в която се планират спешни мерки за защита и където е необходимо да се проведат неотложни защитни мерки при съмнение за наличие на вируса на КЧС.

35. "Въведена в действие система" е състояние на системата, в която тя е в работно положение.

36. "Изолат на вирус" е вирус на болестта КЧС, получен след заразяване на свински клетки (свинска клетъчна култура) с материал, взет от болни или съмнително болни свине.

37. "Антиген" е протеин, част от протеин или друга субстанция, чужда за организма, която предизвиква специфична имунобиологична реакция в организма.

38. "Биобезопасност" е съвкупност от всички кумулативни мерки, които се предприемат за предпазване от болест в животновъден обект и предотвратяване от разпространяване на болестта от заразения животновъден обект в съседни животновъдни обекти.

39. "Геном" е съдържащата се във вируса на КЧС нуклеинова киселина.

40. "Зона на ваксиниране" е територия, определена от НВМС, на която се извършва спешно ваксиниране на свинете.

41. "Изоляционна база" е помещение, определено от НВМС, в което временно се настаняват свине.

42. "Постваксинални антитела" са антитела, образувани от организма след прилагане на ваксина.

43. "Ваксинален вирус" е определен вид на вируса, използван за производство на ваксина.

§ 2. Тази наредба въвежда Директива на Съвета 2001/89/ЕС от 23 октомври 2001 г. за прилаганите в Общността мерки за борба със и контрол на класическата чума по свинете.

Заключителни разпоредби

§ 3. Наредбата се издава на основание чл.47, ал. 3 от Закона за ветеринарномедицинската дейност и отменя Наредба № 6 от 2006 г. за профилактика и борба с класическата чума по свинете (ДВ, бр. 19 от 2006 г.).

§ 4. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

§ 5. Изпълнението на наредбата се възлага на генералния директор на НВМС.

Приложение № 1 към чл. 2, ал. 2

Допълнителна информация, която се изпраща на Европейската комисия при потвърждаване на наличието на КЧС

1. При обявяване на първични огнища или случаи в кланици или транспортни средства на КЧС се изпраща следната информация:

1.1. брой на възприемчивите животни в огнището, кланицата или транспортното средство;

1.2. брой на умрелите свине от всяка категория в животновъдния обект, кланицата или транспортното средство;

1.3. за всяка категория - процент на заболяемост и брой на свинете, при които е потвърдена КЧС;

1.4. брой на умъртвените свине в огнището, в кланицата или транспортното средство;

1.5. брой на преработените трупове;

1.6. при обявяване на огнище - разстояние до най-близкия животновъден обект;

1.7. ако заболяването е установено в кланица или транспортно средство - местоположение на животновъдния обект или животновъдния обект на произход на заразените свине или трупове.

2. Информацията по т. 1 по отношение на огнища или случаи на КЧС в животновъден обект, кланица или транспортно средство се изпраща с писмен доклад до Европейската комисия, който съдържа:

2.1. датата, на която свинете в животновъдния обект, в кланицата или транспортното средство са били умъртвени или на която труповете им са били

унищожени;

2.2. резултатите от проведеното изследване на пробите, взети при убиване на свинете;

2.3. при прилагане на **чл. 9** - броя на умъртвените и унищожени свине, както и броя на свинете, които ще бъдат заклани по-късно в рамките на посочения за клането им срок;

2.4. информация, свързана с вероятния произход или в случай че е доказан, с действителния произход на болестта;

2.5. информация за системата за контрол, която е въведена с цел осигуряване на ефективно прилагане на мерките за контрол върху придвижването на животните, посочени в **чл. 15** и 20;

2.6. при първично огнище или случай на КЧС в кланица или транспортно средство генетична разновидност на вируса, причинил огнището или случая на КЧС;

2.7. при умъртвяване на свине в контактен животновъден обект или в животновъден обект, в който е имало свине, съмнително болни от КЧС, информация за:

а) датата на умъртвяване и броя на свинете от всяка категория, които са били умъртвени във всеки един животновъден обект;

б) епизоотологичната връзка между огнището или случая на КЧС и всеки един от контактните животновъдни обекти или друга причина за възникване на съмнение за КЧС за всеки животновъден обект поотделно;

в) резултатите от лабораторните изследвания на проби, взети от свинете в животновъдния обект и по време на умъртвяването на свине;

2.8. когато свинете в животновъдния обект не са били умъртвени, е необходимо да се предостави информация относно причините за това решение.

3. Информация по отношение обявяването на заболяване и последваща епидемиологична информация, която следва да се предостави от НВМС при потвърдена КЧС при диви свине не по-късно от 24 h от потвърждаването на всяко първично огнище, на всеки първичен случай в диви прасета, или на всеки случай в кланица или транспортно средство, НВМС обявява чрез система за обявяване на болести по животните (ADNS), както следва:

а) датата на изпращане;

б) времето на изпращане;

в) името на държавата членка;

г) името на заболяването;

д) броя на огнищата или случаите;

е) датата, на която се е появило съмнението за наличие на КЧС;

ж) датата на потвърждаване;

з) методите, използвани за това потвърждаване;

и) дали наличието на заболяването е потвърдено в диви прасета или в прасета от животновъден обект, кланица или транспортно средство;

й) географското местоположение на потвърденото огнище или случай на КЧС;

к) прилаганите мерки за контрол на заболяването.

Приложение № 2

към чл. 3, ал. 3

Критерии и изисквания, свързани с плана за действие (контингенс план)

Националната ветеринарномедицинска служба осигурява условия плановете за действие (контингенс плановете) да отговарят минимум на следните критерии и изисквания:

1. Приети са разпоредби, които гарантират, че необходимите за изпълнението на плановете за действие (контингенс плановете) законови правомощия съществуват и позволяват провеждането на бърза и ефективна кампания за ликвидиране на заболяването.
2. Приети са разпоредби, които гарантират достъп до финансови средства за извънредни обстоятелства, до бюджетни и финансови ресурси, позволяващи покриването на всички аспекти от борбата срещу една епизоотия от КЧС.
3. Въведена е в действие последователност от правомощия и задължения на институциите на всички нива ("командна верига"), чрез което се гарантира, че ще действа бърза и ефективна процедура на вземане на решения за епизоотичната обстановка. Ако е нужно, тази командна верига се поставя под ръководството на НВМС чрез създаване на работна група за вземане на решения под ръководството на всички стратегии за борба с епизоотията. Генералният директор на НВМС е член на този орган и осъществява връзката между НВМС за вземане на решения и националния център за контрол на заболяването.
4. Приета е разпоредба, която осигурява предоставянето на съответно подходящите и необходими ресурси за бърза и ефективна кампания. Тези ресурси включват и лабораторен персонал, оборудване и инфраструктури.
5. Осигурено е ръководство с инструкции, което дава пълно и подробно практическо описание на всички процедури, инструкции и мерки, които се използват в случай на поява на огнище на КЧС.
6. Осигурени са подробни планове за провеждане на спешно ваксиниране.
7. Персоналът на НВМС редовно участва във:
 - а) обучение по клинични признаци, епидемиологични проучвания и борба с КЧС;
 - б) учебни тревоги и упражнения, организирани най-малко два пъти годишно;
 - в) обучение по средства за комуникации, за да се организират свързаните с една развиваща се епизоотия информационни кампании, насочени към властите, фермерите и ветеринарните лекари.

Приложение № 3 към чл. 4, ал. 2, т. 1

Диагностично ръководство за класическата чума по свинете

Глава I ВЪВЕДЕНИЕ, ЦЕЛИ И ДЕФИНИЦИИ

1. За гарантирането на общи процедури за диагностика на класическата чума по свинете ръководството:
 - а) посочва насоките и минималните изисквания към процедурите за диагностика, методите за вземане на проби и критериите за оценка на резултатите от

клиничните прегледи и постмортални обследвания и лабораторните тестове за правилно диагностициране на класическата чума по свинете;

б) определя минималните изисквания за биологична безопасност и стандартите за качество, които трябва да се съблюдават от диагностичната лаборатория за класическа чума по свинете и по време на транспорта на пробите;

в) определя лабораторните изследвания, които трябва да се проведат за диагностика на класическата чума по свинете.

2. Ръководството е предназначено за органите на НВМС, които определят мерките за борба с класическата чума по свинете. В него се посочват принципите за прилагането на лабораторните изследвания и оценката на резултатите от тях, без да се описват подробно лабораторните методи.

3. По смисъла на това ръководство освен определенията по допълнителната разпоредба се прилагат и следните определения:

а) "съмнителен обект" е всеки животновъден обект, в който се отглеждат една или повече свине, за които се подозира, че са заразени с вируса на класическата чума по свинете или контактен обект по т. 10 от допълнителната разпоредба;

б) "изолиран случай" е всяка свиня, която реагира положително на серологичните тестове за откриване на класическа чума по свинете, без преди това да е била в контакт с вируса на класическата чума по свинете и за която се смята, че не е заразила останалите свине;

в) "епизоотично подразделение" или "подразделение" е сградата, мястото или съседният терен, където се отглеждат групи свине от един обект, които често са били в пряк или непряк контакт помежду си, но са били разделени от останалите свине в същия обект;

г) "контактни свине" са свинете от обекта, държани през последните 21 дни в пряк контакт с една или повече свине, за които се подозира, че са заразени от вируса на класическата чума по свинете.

Глава II ОПРЕДЕЛЯНЕ НА КЛАСИЧЕСКАТА ЧУМА ПО СВИНЕТЕ

A. Въведение

1. Класическата чума по свинете се предизвиква от РНК вирус с обвивка от род Pestivirus от семейство Flaviviridae. Този вирус е сроден с вируса по преживните животни, предизвикващ Мукозна болест - вирусна диария по говедата, и Бордерова болест по овцете. Това има голямо значение за диагностиката поради кръстосаните реакции, които могат да доведат до лъжливо положителни резултати от лабораторните тестове.

2. Вирусът на класическата чума по свинете е относително стабилен в урината на инфектираните свине, в свинските трупове, в прясното свинско месо и в някои продукти от свинско месо. Той лесно се инактивира от детергенти, мастни разтворители, протеази и обичайните дезинфекционни препарати.

3. Основният естествен път на инфектиране е орално-назален, чрез пряк или непряк контакт с инфектирани свине или чрез приемането на храни, заразени с вируса. В зоните с висока плътност на свине вирусът се разпространява лесно от

една ферма в друга. Вирусът се предава и чрез спермата на инфектирани нерези.

4. Инкубационният период при отделните животни се движи между една седмица и десет дни, но в реални условия е възможно клиничните признаци в даден обект да се проявят от две до четири седмици и дори повече след появата на вируса, ако са били заразени само възрастни свине или ако вирусният щам е отслабен.

5. Клиничните прояви на класическата чума по свинете са изключително разнообразни и могат да бъдат объркани с тези на редица други заболявания. Сериозността на симптомите зависи предимно от възрастта на животното и от силата на вируса. Обикновено младите животни са по-тежко засегнати. При по-възрастните свине заболяването често протича субклинично.

6. Различават се остра, хронична и конгенитална форма на класическата чума по свинете.

Б. Остра форма

1. Острата форма на болестта засяга най-често подрастващите прасенца и свинете за угодяване. Първите признаци са липса на апетит, летаргия, температура, конюнктивит, увеличаване на лимфните възли, дихателни проблеми и запек, последван от диария. Типичните кръвоизливи по кожата се наблюдават най-вече по ушите, опашката, корема и долната част на крайниците през втората и третата седмица от инфектирането до смъртта. Често се наблюдават и нервни признаци като треперене на задните крака, некоординирани движения и конвулсии. Температурата е постоянно висока. Обикновено тя надвишава 40 °С, докато при възрастните свине тя не надвишава 39,5 °С.

2. Вирусът на класическата чума по свинете предизвиква тежък левкоцитен спад и потискане на имунната система, което често води до вторични дихателни или чревни инфекции. Вторичните инфекции могат да маскират или да замъглят най-типичните симптоми на класическата чума по свинете и да заблудят животновъда или ветеринарния лекар. Смъртта настъпва обикновено след около месец. Има случаи на оздравяване най-често при възрастните животни, които нямат тежки клинични признаци и произвеждат антитела. Антителата срещу вируса на класическата чума по свинете се откриват от втората - третата седмица след заразяването.

3. Патологичните изменения, които се установяват при аутопсия, са най-често в лимфните възли и бъбреците. Лимфните възли са увеличени, оточи и мраморирани. По бъбреците се наблюдават кръвоизливи, които варират от едва видими до кръвонасядания. Подобни кръвоизливи могат да се наблюдават по пикочния мехур, ларинкса, глътката, сърцето и серозните обвивки на коремната и гръдната кухина. Често се наблюдава негноен енцефалит. Понякога измененията, причинени от вторични инфекции, могат да заблудят ветеринарния лекар. Инфарктите по далака се считат за показателен признак, но не се наблюдават често.

4. Острата форма на африканската чума по свинете дава клинична и патологична картина, много близка до тази на класическата чума по свинете. Кръвоизливите по кожата и ушите се откриват лесно и насочват към остра африканска или

класическа чума по свинете.

Остра форма на класическата чума по свинете се изключва и при съмнение за Червенка, Репродуктивен и респираторен синдром при свинете, отравяне с кумарин, Цирковирусни инфекции, салмонелоза, пастъорелоза или всеки друг чревен или дихателен синдром, придружен с температура, която не се повлиява от лечение с антибиотици.

5. Вирусът на класическата чума по свинете се предава със слюнката, урината и изпражненията, в които той се съдържа от появата на клиничните признаци до смъртта. Вирусът може да се предаде и чрез спермата.

В. Хронична форма

1. Инфекцията протича хронично, когато свинете нямат ефективна имунна реакция срещу вируса на класическата чума по свинете. Първите признаци на хроничната инфекция са подобни на тези при острата форма. Впоследствие се появяват и доста неспецифични признаци като непостоянна температура, хроничен ентерит и измършавяване. Типичните кожни хеморагии отсъстват. Свинете могат да проявяват клиничните признаци на болестта два или три месеца преди смъртта. Вирусът на класическата чума по свинете се разпространява непрекъснато от първата поява на клиничните признаци до смъртта. Антитела в серумните проби не винаги се откриват.

2. Патологичните изменения са по-малко типични; в частност, кръвоизливите по органите и серозните обвивки могат да отсъстват. При животните с хронична диария често се наблюдават некротични изменения (бутони) по дебелото черво, илеоцекалната клапа и правото черво.

3. Клиничните признаци на хроничната форма на класическата чума по свинете не са специфични. За поставяне на диференциална диагноза се вземат предвид и други заболявания. Телесната температура невинаги се повишава при всички животни в заразен обект.

Г. Конгениална форма

1. Вирусът на класическата чума по свинете преминава през плацентата на бременните свине и заразява плодовете, като често майката боледува субклинично.

Заразяването на плодовете през плацентата зависи много от стадия на бременността и силата на вируса. Инфекция в началото на бременността може да доведе до спонтанен аборт или мъртво раждане, мумификация или увреждане на плодовете. Това води до намаляване на раждаемостта в животновъдния обект.

Заразяването на бременните свине преди 90-ия ден от бременността може да доведе до раждането на прасета с наличие на вирус, които изглеждат клинично здрави при раждането и преживяват няколко месеца. След раждането растежът им е забавен, измършавяват, наблюдава се и конгениален тремор. В този случай инфекцията се диагностицира като късна проява на класическа чума по свинете.

Прасенцата имат голяма роля в разпространяването на болестта и поддържането на вируса в обекта, защото са вирусоносители до смъртта си.

2. Класическата чума по свинете се оказва трудна за откриване в животновъдните обекти, когато клиничната картина е замъглена и се смесва с редица други патологични състояния. Намалването на раждаемостта и случаите на аборт може да се дължат както на вируса на класическата чума по свинете, така и на инфекция с парвовирус, Репродуктивен и респираторен синдром при свинете, лептоспироза или болестта на Ауески. От патологична гледна точка резултатите от аборта, причинен от класическа чума по свинете, не се различават от тези при аборт, причинен от други патогенни агенти. При съмнение за инфекциозна болест на половата система трябва незабавно да се търси класическа чума по свинете във всички случаи, когато въпросният обект се смята за рисков (намира се например в зона, където е обявена класическа чума по дивите свине) и след като бъдат изключени най-честите заболявания на репродуктивната система.

Глава III

НАСОКИ ЗА ОСНОВНИТЕ КРИТЕРИИ, ПРИЛОЖИМИ ПРИ ПРЕЦЕНКА НА ЕДИН ЖИВОТНОВЪДЕН ОБЕКТ КАТО СЪМНИТЕЛЕН ПО ОТНОШЕНИЕ НА КЛАСИЧЕСКА ЧУМА ПО СВИНЕТЕ

Един животновъден обект се счита за съмнителен въз основа на следните констатации, критерии и мотиви:

а) клинични и патологични прояви у свинете; основните клинични и патологични прояви са следните:

- треска, увеличена заболеваемост и смъртност,
- температура с хеморагичен синдром,
- температура с нервни симптоми,
- температура с неустановен произход, която не спада от антибиотичното лечение,
- аборти и чести проблеми с раждаемостта през последните три месеца,
- конгенитален тремор при малките прасета,
- хронични заболявания на животните,
- забавен растеж при младите животни (хилави),
- точковидни кръвоизливи или кръвонасядания, особено на лимфните възли, бъбреците, далака, пикочния мехур и ларинкса,
- инфаркт или хематоми, най-вече на далака,
- разрязвания на дебелото черво при хроничните случаи, особено близо до илеоцекалната връзка;

б) епизоотични прояви; основните епизоотични прояви, които трябва да се вземат под внимание, са следните:

- свине, които са били в пряк или непряк контакт със свине от обект, където е доказано наличието на класическа чума по свинете,
- обект, от който са изнесени прасенца, които впоследствие са се оказали заразени от класическа чума по свинете,
- свине майки, подложени на изкуствено осеменяване със семенна течност от съмнителен източник,
- свине, които са били в пряк или непряк контакт с диви свине от популация, където е установена класическа чума по свинете,

- свине, държани на открито в зона, заразена от класическа чума по свинете,
 - свине, хранени с хранителни отпадъци, които най-вероятно не са били пречистени, за да се дезактивира вирусът на класическата чума по свинете,
 - свине, които са били изложени на риск, например поради влизането на някои лица в обекта, транспорт и т.н.;
- в) признаци, свързани с резултатите от серологичните тестове; основните лабораторни признаци са следните:
- серологична реакция, дължаща се на заразяване с вируса на класическата чума по свинете, останала незабелязана или отдадена на ваксиниране,
 - кръстосана реакция между антитела срещу класическата чума по свинете и други чумни вируси,
 - откриване на изолирани реагенти.

Глава IV ПРОЦЕДУРИ ЗА КОНТРОЛ И ВЗЕМАНЕ НА ПРОБИ

А. Насоки и процедури за клиничен преглед и за вземане на проби от свине в съмнителни животновъдни обекти

1. Националната ветеринарномедицинска служба следи за извършването на клиничен преглед, вземане на проби и подходящи лабораторни изследвания в съмнителните животновъдни обекти за потвърждаване или отхвърляне на появата на класическа чума по свинете съгласно насоките и процедурите, определени в т. 2 - 7.

Независимо от приемането на мерките по **чл. 5** в съответния обект, тези насоки и процедури се прилагат също за всички заболявания, за които диференциалната диагноза включва възможност за класическа чума по свинете. Това включва и случаите, когато клиничните признаци и епизоотичната картина на болестта при свинете подсказват голяма вероятност за поява на класическа чума по свинете. Във всички други случаи на съмнение за заразяване с вируса на класическата чума по свинете на една или повече свине в съответния съмнителен животновъден обект се прилагат мерките по **чл. 5**.

При съмнение за класическа чума по свинете при свине, намиращи се в кланица или в превозни средства, насоките и процедурите от т. 2 - 7 се прилагат *mutatis mutandis*.

2. Когато официален ветеринарен лекар посещава съмнителен животновъден обект, за да потвърди или отхвърли наличието на класическа чума по свинете, е необходимо:

- да се провери документацията, свързана с продукцията и със здравното състояние на животните, ако има такива,
- да се извърши инспекция във всяко подразделение в обекта за подбор на свинете, върху които ще бъдат извършени клинични изследвания.

Клиничният преглед включва измерване на телесната температура и обхваща на първо място следните свине или групи свине:

- болни свине или свине, при които се наблюдава липса на апетит,
- свине, скоро излекувани от заболяване,

- свине, въведени неотдавна в животновъдния обект и произхождащи от заразени зони или от други съмнителни местонахождения,
- свине, държани в подразделения, посетени наскоро от външни лица, които преди това са били в близък контакт със съмнителни или заразени с класическа чума по свинете животни или за които се знае, че са имали особено рискови контакти с потенциален източник на вируса на класическата чума по свинете,
- свине, от които вече са вземани проби и на които са правени серологични тестове за откриване на класическата чума по свинете в случаите, когато резултатите от изследванията не позволяват да се изключи наличието на класическа чума по свинете, както и на свинете в контакт с тях.

Ако проверката в съмнителния животновъден обект не установи наличие на нито едно от гореизброените животни, НВМС, като спазва другите мерки, евентуално приложени във въпросния животновъден обект по тази наредба и като отчита эпизоотичната ситуация, гарантира:

- извършването на нови изследвания във въпросния обект съгласно т. 3,
- вземането на кръвни проби от свинете в обекта за лабораторни тестове; в този случай процедурите за вземане на проби, определени в т. 5 и в част Е, т. 2 служат като пример, или
- приемането или продължаване действието на мерките, предвидени в **чл. 5** от наредбата, докато бъдат направени допълнителни изследвания във въпросния обект, или
- изключването на наличие на класическа чума по свинете.

3. При позоваване на тази точка клиничният преглед в обекта трябва да обхване случайно подбрани свине от подразделенията, където рискът от внасяне на вируса на класическата чума по свинете е установен, или в подразделения, където има съмнение за поява на вируса. Минималният брой свине, които се изследват, трябва да позволи да се открие в подразделенията наличие на болестта в 10 % с 95 % сигурност.

Въпреки това:

- при свине майки за разплод минималният брой животни за преглед трябва да позволи откриването на висока температура при повече от 5 %, в случай на нужда с 95 % сигурност,
- в центрове за получаване и съхранение на сперма всички нерези трябва да бъдат изследвани.

4. Ако в съмнителен обект е установено присъствието на мъртви или умиращи свине, след смъртта е необходимо да бъде направен преглед, за предпочитане поне на пет от свинете, и по-специално на свинете, които:

- преди смъртта са имали или имат явни прояви на болестта;
- са имали висока температура;
- са умрели неотдавна.

Ако при прегледа не се открият лезии, позволяващи да се заключи за появата на класическа чума по свинете, но епидемиологичната ситуация налага допълнителни проучвания, се извършва следното:

- в подразделението, където са държани умрелите или умиращите свине, се прави клиничен преглед съгласно т. 3 и се вземат проби съгласно т. 5, и
- може да бъде извършено постмортално обследване на три или четири от

свинете, които са били в контакт.

Независимо от наличието или липсата на лезии, по които да се заключи за появата на класическа чума по свинете, проби от органите или тъканите на прегледаните след смъртта свине се изпращат за вирусологично изследване съгласно глава V, част Б, т. 1. Пробите се вземат за предпочитане от свине, умрели неотдавна.

По време на постморталното обследване компетентният орган се уверява, че:

- са взети всички предпазни и хигиенни мерки за предотвратяване на разпространението на болестта, и

- умиращите свине се умъртвяват по хуманен начин.

5. Ако в съмнителен обект се установят други клинични признаци или лезии, насочващи към появата на класическа чума по свинете, но компетентният орган счита, че те са недостатъчни за потвърждаване на наличието на огнище на заболяването и се налагат лабораторни изследвания, кръвни проби се вземат от съмнителните свине и от други свине във всяко едно от подразделенията, в които са държани съмнителните свине, по описаните по-долу процедури.

Минималният брой проби за серологични тестове трябва да позволи да се открие във въпросните подразделения 10 % серологично наличие с 95 % сигурност.

Въпреки това:

- при свинете майки за разплод минималният брой животни, от които се взема проба, трябва да позволи откриването на 10 % серологично наличие с 95 % сигурност;

- в центровете за получаване и съхранение на сперма кръвни проби се вземат от всички нерези.

Броят проби за вирусологично изследване се съобразява с инструкциите на компетентния орган, който ще отчете цялата гама тестове, чувствителността на използваните лабораторни тестове и епидемиологичната ситуация.

6. Ако съмнението за наличие на класическа чума по свинете във въпросния обект е свързано с резултатите от предишни серологични тестове, освен кръвните проби от свинете, посочени в т. 2, алинея втора, пето тире, се извършват следните процедури:

а) ако серопозитивните свине са бременни свине майки, някои от тях, за предпочитане поне три, се умъртвяват и преглеждат след смъртта; преди умъртвяването се взема кръвна проба за допълнителни серологични тестове; зародишите се изследват за откриване на вируса, на антигена или генома на вируса на класическата чума по свинете съгласно глава VI с оглед на откриване на вътрешноутробна инфекция;

б) ако серопозитивните свине са майки свине, които кърмят, от всички прасенца се вземат кръвни проби и се изследват за наличие на вируса на класическа чума по свинете, на антигена или генома на вируса съгласно глава VI; кръвни проби трябва да бъдат взети и от свинете майки за допълнителни серологични тестове.

Ако след извършените в съмнителния обект изследвания не се открият клинични признаци и лезии, насочващи към появата на класическа чума по свинете, но компетентният орган счита за необходимо да бъдат направени допълнителни лабораторни тестове, за да се отхвърли всякаква възможност за класическа чума по свинете, процедурите за вземане на проби, описани в т. 5, служат за модел.

Б. Процедури за вземане на проби в животновъден обект в случай на умъртвяване на свине вследствие на потвърждаване на заболяването

1. За да се установят обстоятелствата, при които вирусът на класическата чума по свинете е проникнал в заразения животновъден обект, и времето от проникването му, при умъртвяването на свинете в обекта, след потвърждаване на огнището, се вземат кръвни проби за серологични тестове от случайно подбрани свине в момента на умъртвяването им.

2. Минималният брой свине, от които се вземат проби, трябва да позволи откриването на серологично наличие 10 % с 95 % сигурност за свинете от всяко подразделение на животновъдния обект.

Проби могат да се вземат и за вирусологично изследване по инструкциите на компетентния орган, отчитащи цялата гама тестове, чувствителността на използваните лабораторни тестове и епидемиологичната ситуация.

3. Въпреки това при появата на вторични огнища, компетентният орган може да реши да въведе дерогация от т. 1 и 2 и да утвърди процедури за вземане на проби ad hoc, отчитайки установената епидемиологична ситуация в първоизточника, както и пътищата за проникване на вируса в обекта и евентуалното разпространение на болестта от него.

В. Процедури за вземане на проби в случай на умъртвяване на свине в съмнителен обект като превантивна мярка

1. За да се потвърди или отхвърли наличието на класическа чума по свинете и да се получат допълнителни епидемиологични данни, при умъртвяването на свине в съмнителен обект като превантивна мярка по процедурата, описана в т. 2, се вземат кръвни проби за серологично изследване и кръвни проби или проби от тонзилите за вирусологично изследване.

2. Вземането на проби се отнася предимно за:

- свине, при които постморталното обследване е установило признаци или лезии, насочващи към класическа чума по свинете, и контактните с тях свине,
- други свине, които са имали рискови контакти с инфектирани свине или свине, за които има съмнение, че са заразени с вируса на класическата чума по свинете.

Пробите от свинете се вземат в съответствие с инструкциите на компетентния орган, отчитащи епидемиологичната ситуация. В този случай процедурите за вземане на проби, описани в следващите втора, трета и четвърта алинея, се използват като насока.

Освен това от свине от всяко подразделение на обекта се вземат проби на случаен принцип. В този случай минималният брой на пробите трябва да позволи откриване на серологично наличие 10 % с 95 % сигурност за съответното подразделение.

Въпреки това:

- при свинете майки за разплод минималният брой животни, от които се взема проба, трябва да позволи откриването на 5 % серологично наличие с 95 % сигурност;
- в центровете за получаване и съхранение на сперма трябва да се вземат кръвни

проби от всички нерези.

Видът на вземаните проби за вирусологичните тестове и тестът, който трябва да се използва, се съобразяват с инструкциите на компетентния орган, който отчита цялата гама тестове, които могат да бъдат използвани, тяхната чувствителност и епидемиологичната ситуация.

Г. Процедури за контрол и вземане на проби преди издаването на разрешение за преместване на свинете от животновъдните обекти, разположени в защитни или надзорни зони и в случай на клане или умъртвяване на тези свине

1. Без да се нарушават разпоредбите по **чл. 19**, за да се издаде разрешение за преместване на свинете от обект, разположен в защитна или надзорна зона съгласно **чл. 16**, клиничният преглед от официалния ветеринарен лекар трябва да се извършва:

- през последните 24 h преди преместването на свинете;
- съгласно разпоредбите по част А, т. 2.

2. Ако свинете се транспортират към друг обект, освен изследванията по т. 1 трябва да се извърши клиничен преглед на свине от всяко подразделение, където са държани свинете, които ще се преместват. За животните на повече от три или четири месеца прегледът включва измерване на температурата на определен брой свине.

Минималният брой свине, които се преглеждат, трябва да позволи откриването на висока температура при повече от 10 % с 95 % сигурност за въпросните подразделения.

Въпреки това:

- при свинете майки за разплод минималният брой животни, от които се взема проба, трябва да позволи откриването на 5 % наличие на висока температура, в случай на нужда, с 95 % сигурност в подразделението, в което се намират свинете, които трябва да се транспортират;
- при нерези трябва да бъдат прегледани всички нерези, които ще бъдат транспортирани.

3. Ако свинете се транспортират до кланица, предприятие за преработка или друго място, където ще бъдат умъртвени или заклани, освен изследванията, предвидени от разпоредбите в т. 1, се извършва клиничен преглед на свине от всяко подразделение, където са държани свинете, които ще се транспортират. Ако животните са на повече от три или четири месеца, прегледът трябва да включва измерване на температурата на определен брой свине.

Минималният брой свине, които трябва да се контролират, трябва да позволи откриването на висока температура при повече от 20 %, в случай на нужда, с 95 % сигурност във въпросното подразделение.

Въпреки това при свинете майки или нерезите за разплод минималният брой свине, които се преглеждат, трябва да позволи откриването на висока температура при повече от 5 %, в случай на нужда, с 95 % сигурност в подразделението, в което са държани свинете, които трябва да се транспортират.

4. По време на клането или умъртвяването на свинете по т. 3 от свине от всяко

едно от подразделенията, откъдето са преместени животните, трябва да се вземат кръвни проби за серологично изследване или кръвни проби или проби от тонзилите за вирусологично изследване.

Минималният брой проби трябва да позволи да се открие серологично наличие или наличие на вируса в повече от 10 % с 95 % сигурност във всяко подразделение.

Въпреки това при свинете майки за разплод или при нерезите минималният брой свине, от които трябва да се вземат проби, трябва да позволи да се открие серологично наличие на вируса в повече от 5 % с 95 % сигурност в подразделението, където са държани тези свине.

Видът проби, които трябва да се вземат и тестът, който трябва да се използва, ще бъдат съобразени с инструкциите на компетентния орган, който отчита гамата тестове, които могат да се направят, чувствителността им и епидемиологичната ситуация.

5. Въпреки това, ако при клането или умъртвяването на свинете се открият клинични признаци или лезии при аутопсията, подсказващи наличието на класическа чума по свинете, чрез дерогация от точка 4 се прилагат разпоредбите за вземане на проби, определени в част В.

Д. Процедури за контрол и вземане на проби във връзка с повторно зареждане на животновъден обект със свине

1. В случай на зареждане на обект със свине се прилага следната процедура за вземане на проби:

- при първоначално зареждане с възрастни свине се вземат кръвни проби за серологично изследване от достатъчен брой случайно избрани животни, позволяващ да се открие серологично наличие 10 % с 95 % сигурност във всяко подразделение от обекта;

- при пълно повторно зареждане трябва да се вземат кръвни проби за серологично изследване от достатъчен брой случайно подбрани свине, позволяващ да се открие серологично наличие 20 % с 95 % сигурност във всяко подразделение от обекта.

За свинете майки или нерезите за разплод обаче броят проби трябва да бъде такъв, че да позволи откриването на серологично наличие 10 % с 95 % сигурност.

2. След зареждането на обекта със свине компетентният орган се уверява, че при поява на заболяване или на смърт на свине в обекта без известна причина, въпросните свине ще бъдат незабавно обследвани за наличие на класическа чума по свинете. Тези разпоредби се прилагат, докато не се премахнат ограниченията, наложени на въпросния животновъден обект.

Е. Процедури за вземане на проби в животновъдни обекти в защитната зона преди премахването на ограниченията

1. За да се позволи премахване на ограниченията, наложени по силата на **чл. 15** в защитна зона, във всички животновъдни обекти в зоната се извършва следното:

- прави се клиничен преглед в съответствие с процедурите, определени в част А,

т. 2 и 3;

- вземат се кръвни проби за серологични изследвания съгласно посоченото в т. 2. Минималният брой кръвни проби трябва да позволи откриването на серологично наличие 10 % с 95 % сигурност при свинете за всяко подразделение на обекта.

Въпреки това:

- за свине майки за разплод минималният брой проби трябва да позволи откриването на серологично наличие 5 % с 95 % сигурност;

- в центровете за получаване и съхранение на сперма кръвни проби трябва да се вземат от всички нерези.

Ж. Процедури за вземане на проби в стопанствата в надзорната зона преди премахването на ограниченията

1. За да се премахнат ограниченията, наложени по силата на [чл. 19](#) - 21 в надзорна зона, във всички животновъдни обекти в зоната се извършва клиничен преглед в съответствие с процедурите по част А, т. 2.

Освен това трябва да се вземат кръвни проби за серологично изследване от свинете:

- от всички обекти, в които няма свине на възраст от два до осем месеца;

- във всички случаи, когато компетентният орган счита, че е възможно свине майки за разплод да са заразени с класическа чума по свинете, която да не е била открита;

- във всеки друг обект, където компетентният орган сметне за необходимо;

- във всички центрове за получаване и съхранение на сперма.

2. При всяко вземане на кръвни проби за серологично изследване в стопанства, разположени в надзорната зона, броят проби отговаря на изискванията по част Е, т. 2. Ако обаче компетентният орган счита, че е възможно свине майки за разплод да са заразени с класическа чума по свинете, която не е открита, проби могат да бъдат взети само от подразделенията, в които са държани въпросните животни.

3. Процедури за серологичен контрол и вземане на проби в региони, където има съмнение или потвърждение за наличие на класическа чума по дивите свине

1. В случай на серологичен контрол на дивите свине в зона, където има потвърждение или съмнение за наличие на класическа чума по свинете, предварително се установява размерът и географският регион на популацията, от който ще се вземат проби, за да се определи броят на пробите. Големината на пробата се определя в зависимост от предполагаемия брой живи животни, а не според броя на отстреляните на лов.

2. Ако няма налични данни за гъстотата и размера на популацията, географският регион, от който ще се вземат проби, се определя в зависимост от постоянното присъствие на диви свине, наличието на естествени или изкуствени прегради, които ефикасно спират постоянните масови придвижвания на животните. Ако няма такива или регионът е обширен, се препоръчва да се определят зони за вземане на проби от по 200 km² максимум, в които обикновено могат да живеят от 400 до 1000 диви свине.

3. Без да се нарушават разпоредбите по [чл. 27](#), минималният брой диви свине, от

които се вземат проби в определена зона, трябва да позволи откриването на 5 % серологично наличие с 95 % сигурност. За тази цел се вземат проби от най-малко 59 животни за всеки отделен регион.

Също така се препоръчва:

- в регионите, където интензивно и редовно се ловува или се практикува селективен лов за борба с болестите, около 50 % от пробите да се вземат от животни на възраст от 3 месеца до година, 35 % от животни от една до две години и 15 % от животни над две години;
- в регионите, където интензивността на лова е слаба или липсва, проби се вземат от най-малко 32 животни от всяка една от трите възрастови групи;
- пробите се вземат в кратък период, за предпочитане по-малко от месец;
- възрастта на животните се определя по зъбите.

4. Вземането на проби за вирусологично изследване от отстреляни или открити мъртви диви свине трябва да се извършва съгласно разпоредбите на глава V, част Б, т. 1.

Когато се счете за необходимо да се извърши вирусологичен контрол на отстреляните на лов животни, той се прави приоритетно върху животни на възраст от три месеца до година.

5. Всички проби, които трябва да бъдат изпратени в лабораторията, трябва да се придружават от въпросника, посочен в **чл. 29**, ал. 3.

Глава V ОБЩИ ПРОЦЕДУРИ И КРИТЕРИИ ЗА ВЗЕМАНЕ И ТРАНСПОРТИРАНЕ НА ПРОБИТЕ

A. Общи процедури и критерии

1. Преди да се вземат проби от съмнителен животновъден обект, се съставя карта на обекта и се определят епидемиологичните подразделения.
 2. Във всички случаи, когато е необходимо вземането на повторни проби, всички свине, от които се вземат проби, се маркират по специфичен начин, така че от тях да могат да се вземат лесно нови проби.
 3. Без да се нарушава глава I, част А, т. 5, буква "б", проби за серологично изследване не трябва да се вземат от прасенца на възраст под 8 седмици.
 4. Всички проби се изпращат в лабораторията заедно с подходящите формуляри съгласно предписанията на компетентния орган. Формулярите съдържат данни за историята на изследваните животни и установените след смъртта клинични признаци или лезии.
- При свинете, държани в животновъдни обекти, се дава ясна информация за възрастта, категорията и обекта по произход на всички животни, от които се вземат проби. Препоръчва се местонахождението на всяка една от свинете, от които се вземат проби в обекта, да се регистрира едновременно с уникалния идентификационен номер на марката ѝ.

Б. Вземане на проби за вирусологично изследване

1. Тъканите от тонзилите, далака и бъбреците на умрелите или умъртвени свине са най-подходящите проби за откриване на вируса, антигена или генома на класическата чума по свинете. Освен това се препоръчва да се вземат две проби от други лимфни тъкани като ретрофарингеалните, паротидните, мандибуларните или мезентерийните лимфни възли, както и проба от илеума. При наличие на автолиза в труповете за предпочитане са проби от цяла дълга кост или от стернума.

2. От животните с признаци на треска или други признаци на заболяване трябва да се вземат проби от несъсирена или съсирена кръв, в съответствие с инструкциите на компетентния орган.

3. Препоръчва се да се направят вирусологични изследвания на болните животни. Тези изследвания обикновено имат ограничено значение, когато се прилагат за наблюдение на животни, при които не се наблюдават клинични признаци. Ако обаче вземането на проби с широк обхват цели да се открие вирусът на класическата чума по свинете през инкубационния му период, най-подходящи са пробите от тонзилите.

В. Транспорт на пробите

1. Препоръчва се всички проби:

- да се транспортират и складираат в непроницаеми съдове,
- да не се замразяват дълбоко, но да се съхраняват на хладно при хладилна температура,
- да се доставят в лабораторията възможно най-бързо,
- да се поставят опаковани в хладилна чанта, а не в контакт с лед,
- от тъкани и органи се поставят в херметично затворен и прилежно етикетирани полиетиленови пликове; след това се поставят в големи устойчиви съдове, обвити с абсорбиращ материал, достатъчен за защита от повреда и за абсорбиране при евентуално изтичане,
- по възможност директно се транспортират до лабораторията от компетентни лица, за да се гарантира бърз и надежден транспорт.

2. От външната страна на опаковката се отбелязва адресът на лабораторията получател и на видимо място се поставя следното указание: "Патологичен материал от животински произход. Нетрайно. Чупливо. Да се отвори единствено в лаборатория за класическа чума по свинете."

3. Лабораторията, за която са предназначени пробите, предварително се информира за момента и обстоятелствата около пристигането на пробите.

4. При транспорта на проби със самолет до референтната лаборатория на Общността за класическа чума по свинете от държавите членки, с изключение на Германия, или от трети страни, на опаковката се поставя етикет съгласно разпоредбите на Международната асоциация за въздушен транспорт.

Глава VI

ПРИНЦИПИ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА ВИРУСОЛОГИЧНИТЕ ТЕСТОВЕ И ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ТЯХ

А. Откриване на антиген на вируса

1. Пряк имунофлуоресцентен метод

Принципът на метода е детекция на антиген на вируса във фини криосрезове от органи на свине със съмнение за инфекция с вируса на класическата чума по свинете. Вътреклетъчният антиген се открива с помощта на антитяло, конюгирано с флуоресцеин-изотиоцианат (ФИТЦ). Всеки положителен резултат се потвърждава с повтаряне на реакцията с помощта на специфично моноклонално антитяло.

Най-подходящи органи са сливиците, бъбреците, далакът, лимфните възли и дебелото черво. При дивите свине може да се използва и натривка от костен мозък, ако гореизброените органи не са на разположение или са загнили.

Изследването се извършва в рамките на един ден. Тъй като пробите се вземат само от органи на мъртви животни, приложението им за откриване на болестта е ограничено. Сигурността на резултатите от изследването може да бъде намалена от съмнителна флуоресценция, особено когато извършващият няма достатъчно опит с метода или когато изследваните органи са били загнили.

2. ELISA за откриване на антиген

Различни техники ELISA позволяват да се открива антигена на вируса. Антигенът ELISA трябва да е достатъчно чувствителен, за да позволи получаването на положителен резултат при животни с клинични признаци на класическа чума по свинете.

Използването на ELISA се препоръчва за откриване на антигена в проби от животни с клинични признаци или патологични изменения на заболяването. Те не са подходящи за индивидуално изследване. Най-подходящи са пробите от левкоцити, кръвен серум, несъсирена кръв, както и суспензия от органите, описани в т. 1, взети от свине, за които съществува съмнение за инфекция с вируса на класическата чума по свинете.

ELISA може да се извърши в рамките на един ден с помощта на автоматизирана техника. Основното му предимство е възможността да се обработват голям брой проби за кратко време. Препоръчва се да се използва ELISA, която дава задоволителни резултати при работа с референтен материал. В момента обаче всички ELISA, които се продават, са по-малко чувствителни от изолирането на вируса в клетъчна култура и чувствителността им е далеч по-висока при кръвните проби от прасенца, отколкото от възрастни свине.

Б. Изолиране на вируса

1. Изолирането на вируса се основава на заразяване с материала от пробата на чувствителна клетъчна култура от свине. Ако в пробата присъства вирусът на класическата чума по свинете, той се размножава в клетките в количества, които се установяват по цветната реакция на заразените клетки с натоварени антитела. Необходимо е да има на разположение специфични антитела срещу класическата чума, за да се направи диференциална диагноза по отношение на другите вируси.

2. Най-подходящи за изолиране на вируса на класическата чума по свинете са левкоцитите, кръвната плазма или цялата кръв от проби, несъсирената кръв или

проби от органите, описани в част А, т. 1.

3. Методът на изолиране на вируса е по-подходящ за анализ на проби от малък брой животни, отколкото за масов контрол. Той е много трудоемък и резултатите се получават най-малко след три дни. Може да се наложи да се направят още два пасажа на клетъчни култури, когато се открие слабо наличие на вируса в пробата. Поради това периодът на изследване до получаването на крайния резултат може да продължи до десет дни. Загнилите проби могат да се окажат цитотоксични за културата и да ограничат по този начин приложението на метода.

4. Изолирането на вируса се препоръчва, когато с други методи наличието на вируса на класическата чума по свинете вече е потвърдено. То се използва като референтен тест за потвърждаване на вече получените положителни резултати с метод ELISA за откриване на антиген, полимеразно-верижна реакция (PCR) или имунофлуоресцентен метод, непряко оцветяване с пероксидаза.

Изолатите на вируса на класическа чума по свинете, получени по този начин, служат за характеризирането на вируса, и по-специално за генетичното типизиране и молекулярната епидемиология.

5. Всички изолати на вируса на класическата чума по свинете, взети от всички първични огнища, при първоначални случаи на инфекция при диви свине или от случаи на зараза, установени в клиника или транспортно средство, се изпращат за определяне на генетичния тип в референтна лаборатория на Европейския съюз.

В. Откриване на генома на вируса

1. Полимеразно-верижната реакция служи за откриване на генома на вируса в пробите от кръв, тъкани и органи. Малки фрагменти от рибонуклеиновата киселина (РНК) на вируса се транскрибират във фрагменти дезоксирибонуклеинова киселина (ДНК) и се амплифицират от PCR до установими количества. Тъй като изследването позволява да се открие само сегмент от генома на вируса, PCR може да даде положителен резултат дори и при отсъствие на вируса на класическата чума по свинете (например при загнили тъкани или проби от възстановяващи се от заболяване свине).

2. Полимеразно-верижната реакция се използва за ограничен брой подбрани проби от съмнителни животни или материал от абортиран плод. Той може да бъде идеалният метод при трупове на диви свине, когато материалът е загнил и изолирането на вируса е невъзможно поради цитотоксичност.

3. Най-подходящият материал за PCR диагностика са пробите от органите, изброени в точката за изолиране на вируса, или несъсирена кръв.

4. Полимеразно-верижната реакция може да се извърши за 48 h. За нея са необходими подходяща лабораторна техника, отделни помещения и квалифициран персонал. Едно от предимствата на метода е, че заразените вирусни сегменти не трябва да се възпроизвеждат в лаборатория. Методът е много чувствителен, но лесно може да се получи замърсяване, което води до лъжливо положителни резултати. Затова е необходимо да се приложат строги процедури за качествен контрол. Някои методи са специфични общо за всички

вируси и налагат допълнителни изследвания за проверка, като сегментиране на продукта от полимеразно-верижна реакция.

Г. Оценка на резултатите от вирусологичните изследвания

1. Вирусологичните изследвания са необходими за потвърждаване на наличието на класическа чума по свинете.

Изолирането на вируса трябва да се счита за референтния вирусологичен тест и следва да се използва като тест за потвърждаване, когато се налага. Особено се препоръчва в случай, че въпреки положителните резултати от имунофлуоресцентния метод, тестовете ELISA или PCR, не са установени клинични признаци или лезии от заболяването и във всеки друг съмнителен случай.

Въпреки това за потвърждаването на първично огнище на класическа чума по свинете е достатъчно наличието на клинични признаци или лезии, характерни за заболяването, при съответните свине, съчетано с положителни резултати при поне в два от тестовете за откриване на антигена или на генома на вируса.

Вторично огнище на класическа чума по свинете се потвърждава, ако освен епидемиологична връзка с вече потвърдено огнище или случай има открити и клинични признаци или лезии, характерни за заболяването в наблюдаваните свине, и ако тест за откриване на антигена или генома на вируса е дал положителен резултат.

Появата на първично огнище на класическа чума по свинете при диви свине се потвърждава след изолиране на вируса или ако поне два от тестовете за откриване на антигена или на генома на вируса са дали положителен резултат.

Могат да се потвърдят други случаи на класическа чума по свинете при диви свине, когато е установена епидемиологична връзка с вече потвърдени случаи, ако един тест за откриване на антиген или на генома на вируса е дал положителен резултат.

2. За да даде положителен резултат, тестът за откриване на генома или антигена на класическата чума по свинете трябва да се осъществи със специфични антитела или стартери срещу вируса на КЧС. Ако тестът не е специфичен за вируса на класическата чума по свинете, а само за чумния вирус, трябва да се повтори с използването на специфични реактиви на класическата чума по свинете.

Глава VII

ПРИНЦИПИ И ИЗПОЛЗВАНЕ НА СЕРОЛОГИЧНИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ТЯХ

А. Основни принципи и диагностична стойност

1. При свинете, заразени с вируса на класическата чума по свинете, антитела могат да се открият в кръвния серум две-три седмици след заразяването. При оздравели свине защитните и неутрализиращите антитела се откриват в течение на години, дори през целия живот. При болни животни в крайна фаза понякога се

откриват антитела. При хронично болни свине антитела се откриват в продължение на няколко дни в края на първия месец след заразяването. Заразените в утробата прасета са имунотолерантни към вируса и не произвеждат специфични антитела. През първите дни след раждането могат да се открият майчини антитела, които се доказват при здравите прасенца без вiremия до около две седмици. Ако се открият антитела у прасета над тримесечна възраст, е малко вероятно антителата да са с произход от майката.

2. Откриването на антитела срещу вируса на класическата чума по свинете в серумни или плазмени проби позволява да се потвърди диагнозата на класическа чума по свинете в съмнителните стопанства, да се установи периодът от началото на заразяването в огнището и да се вземат мерки за наблюдение и надзор. Серологичните изследвания служат най-вече за откриване на класическа чума по свинете в наскоро заразен животновъден обект.

Малък брой засегнати свине с нисък титър на антитела говори за скорошна инфекция (две-три седмици). Голям брой засегнати свине с високи титри на антитела означава, че вирусът е проникнал в животновъдния обект най-малко преди месец. Местонахождението на серопозитивните свине в обекта може да даде полезна информация за начина, по който вирусът на класическата чума по свинете е проникнал в обекта.

Въпреки това е необходимо да се направи точна оценка и интерпретация на резултатите от серологичните изследвания, като се отчетат всички клинични, вирусологични и епизоотичните данни в рамките на изследването, което се провежда в случай на съмнение или потвърждение на наличието на класическа чума по свинете.

Б. Препоръчителни серологични тестове

1. Вирус-неутрализираща реакция (ВНР) и ELISA са най-подходящи за серологична диагностика на класическата чума по свинете.

Качеството и ефикасността на серологичната диагностика, извършвана от националната лаборатория, трябва непрекъснато да се контролират чрез междулабораторен сравнителен тест, организиран периодично от референтната лаборатория на Европейския съюз.

2. Вирус-неутрализираща реакция се базира на определянето на неутрализиращото действие на антителата в серумна проба върху вируса, изразена като неутрализираща степен от 50 %.

Известно количество от вируса на класическата чума по свинете се инкубира при 37 °С в степенно разреден серум. Приготвя се серумен разтвор в разреждане 1 към 10. Когато е необходима пълна титрация, се приготвят серумни разтвори 1 към 2 и 1 към 5. Всеки един от така пригответените серумни разтвори се смесва с равен обем суспензия на вируса, съдържаща 100 инфекциозни дози (TCID₅₀). След инкубирането със сместа се заразяват клетъчни култури, които се инкубират от 3 до 5 дни. След този инкубационен период културите се фиксират и всяко намножаване на вирус се открива чрез имуно маркиране (имунопероксидазна или имунофлуоресцентна реакция).

Резултатите от ВНР се изразяват с реципрочната стойност на началното

разреждане на серума, при което половината от заразените клетъчни култури (краен титър 50 %) не показват размножаване на вируса (няма специфично маркиране). Прави се оценка на титъра между две разреждания. Крайното разреждане е ефективното разреждане на серума по време на неутрализиращата реакция след прибавянето на вируса, но без добавяне на клетъчна суспензия.

3. Вирус-неутрализационна реакция е най-чувствителният и най-надеждният метод за откриване на антитела срещу вируса на класическата чума по свинете. Затова се препоръчва за серологично изследване както на отделни животни, така и на стада. Изследването позволява да се открият и антитела с кръстосана неутрализация.

Прилагането на ВНР за откриване на антитела срещу вируса на Мукозна болест - вирусната диария по говедата и Бордерова болест по овцете се основава на същите принципи и се използва за извършване на диференциална диагноза на класическата чума по свинете.

4. Щамовете на вируса, които се използват във вирус-неутрализационната реакция, трябва да отговарят на препоръките на референтната лаборатория на Европейския съюз.

5. Разработени са различни варианти на ELISA с използване на специфични моноклонални антитела - конкурентен (блокиращ) метод и неконкурентна ELISA. Конкурентният (блокиращ) метод обикновено се основава на моноклонални антитела. Ако серумната проба съдържа антитела срещу вируса на КЧС, свързването на моноклоналното тяло, съчетано с пероксидаза, с антигена на вируса води до намаляване на цветовата екстинция.

При неконкурентната ELISA свързването на серумните антитела с антигена се сравнява директно с помощта на антитела, съчетани с пероксидаза.

6. Националната лаборатория трябва редовно да извършва контрол на чувствителността и специфичността на всички партии от ELISA, като използва набор референтни серуми, предоставени от референтната лаборатория на Европейския съюз. Този набор включва:

- серуми от свине в начална фаза на инфекция с вируса на класическата чума по свинете (до 21 дни от инфектирането);
- серуми от оздравяващи животни (след 21-ия ден от инфекцията);
- серуми от свине, заразени с вируси по преживните.

Изследванията ELISA за серологична диагностика на класическата чума по свинете трябва да разпознават всички референтни серуми от оздравяващи свине. Всички получени резултати трябва да могат да се репродуцират. Препоръчва се още тестовете да могат да идентифицират всички положителни серуми от началната фаза и да представят минимум кръстосани реакции със серуми от свине, заразени с вируси по преживните.

Резултатите, получени с референтни серуми от свине в начална фаза на инфекцията, дават индикации за чувствителността на изследването ELISA.

7. Чувствителността на изследването ELISA се смята за по-ниска от тази на ВНР и се препоръчва да се използва за откриване на заболяването в стада. Въпреки това за изследванията ELISA е необходима по-малко специализирана техника и те се осъществяват много по-бързо от ВНР благодарение на автоматизираната техника.

Изследванията ELISA трябва да позволят да се открият всички инфекции с класическа чума по свинете на етапа на възстановяване от заболяването и трябва да са във възможно най-голяма степен освободени от кръстосани реакции с антитела срещу вируси по преживните.

В. Интерпретация на резултатите от серологичните изследвания и диференциална диагноза с инфекциите, причинени от вируси по преживните (Мукозна болест - вирусна диария по говедата и Бордерова болест по овцете).

1. В случай на откриване на титър на неутрализация на вируса на класическата чума по свинете, равен или надвишаващ 10 ND50, в серумни проби от една или повече свине или при положителен резултат от ELISA в серумни проби от група свине мерките, предвидени в член 4, параграф 2 от Директива 2001/89/ЕО, се прилагат незабавно или се продължават във въпросния обект. Вече взетите от обекта проби трябва да се подлагат на втора ВНР (сравнителна крайна титрация на вирус-неутрализиращите антитела срещу класическата чума по свинете и на вируси по преживните).
2. Ако при сравнителните тестове се открият антитела срещу вируси по преживните, а титрите на антитела срещу класическата чума по свинете отсъстват или са в по-малко (под една трета) количество, съмнението за класическа чума по свинете се отхвърля, освен ако не съществуват други причини, които оправдават продължаване прилагането на мерките, предвидени в член 4, параграф 2 от Директива 2001/89/ЕО, във въпросния обект.
3. Ако при сравнителните тестове се установи титър на неутрализация на вируса, равен или надвишаващ 10 ND50 при повече свине и този титър е равен или по-висок от титрите, свързани с други чумни вируси, НВМС следи да се направи потвърждение на наличието на класическа чума по свинете, при условие че в съответния обект са установени епизоотични прояви на заболяването.
4. Без да се нарушават разпоредбите по **чл. 7**, ако не е установена нито една епидемиологична проява или ако резултатите на предишни тестове са недостатъчни, компетентният орган следи в съответния животновъден обект:
 - да бъде продължено действието на мерките по **чл. 5**;
 - да бъдат направени допълнителни изследвания, колкото може по-бързо, за да се потвърди или отхвърли наличието на класическа чума по свинете, съгласно глава IV.
5. Ако допълнителните контроли и тестове, посочени в т. 4, не позволят да се отхвърли наличието на класическа чума по свинете, е необходимо в съответния животновъден обект да се извърши ново вземане на кръвни проби за серологични изследвания най-малко две седмици след предишните контроли. В контекста на това ново вземане на проби свинете, от които са взети и изследвани предишните проби, се изследват отново, за да се направи сравнително серологично изследване с предишните проби, позволяващо да се открие серологично конвертиране на вируса на класическата чума по свинете или на Pestivirus по преживните, в зависимост от случая. Ако тези нови контроли и изследвания не позволят да се потвърди наличието на

класическа чума по свинете, мерките, предвидени в **чл. 4, 5 и 7**, могат да бъдат премахнати.

Глава VIII **РАЗГРАНИЧИТЕЛЕН ТЕСТ В СЛУЧАЙ НА ИЗВЪНРЕНА (СПЕШНА)** **ВАКСИНАЦИЯ**

А. Основни принципи

1. Съществува един разграничителен серологичен ЕЛАЙЗА тест (разграничителен тест), с който успешно може да се различат или разграничат прасетата, ваксинирани с маркерна ваксина, създаваща антитела само срещу Е2 гликопротеина на КЧС, от прасета, заразени с полевия (дивия) тип на КЧС вируса. Този тест е създаден за откриване на антитела срещу гликопротеина Erns на КЧС вируса. Този тест се основава на принципа, че незаразените прасета, ваксинирани с маркерна ваксина, произвеждат антитела само срещу Е2 гликопротеина на КЧС вируса, докато животните, заразени с полеви вирус, реагират и произвеждат антитела още и срещу други вирусни антигени. Този разграничителен тест е чувствителен и специфичен (1). Независимо от това обаче реагират като Erns-позитивни и прасетата, заразени с пестивируси, различни от вируса на КЧС (като напр. вирусите на вирусната диария по говедата и на Бордеровата болест). Нещо повече, чувствителността на теста не е идеална, тъй като някои маркерно ваксинирани и след това заразени животни биха могли да не реагират като Erns-позитивни. Наличните понастоящем данни дават основание да се предполага, че не би могло разграничителният тест да бъде използван като надеждно средство за изследване на диви прасета.

2. Разграничителният тест е течно фазен, блокиращ, ензимно свързана имунна тестова проба (имуноесе). Подлежащите на изследване проби се инкубират върху микротитърни плаки, които са предварително покрити с моноклонални, анти-Erns антитела, съвместно с определено количество от Erns антиген. Всяко антитяло, което е специфично за Erns, се свързва с определено количество от Erns в разтвора, като се формира комплекс от антиген/антитяло, който не реагира с анти-Erns антителата върху микротитърната плака. След като плаките бъдат измити, за да се отстрани несвързаният материал, се добавя пероксидазно етикетирани анти-Erns конюгат, който се свързва с Erns антигена, свързан в комплекс с антитялото от покритието на повърхността на микротитърната плака. Чрез измиване се отстранява несвързаният конюгат и се добавя съдържащ хромоген субстрат (основа). Степента на проявяващия се цвят е обратно пропорционална на количеството на антитела, специфични за Erns съдържанието на пробата. Ако пробата не съдържа антитела (отрицателна проба), голяма част от определеното количество от добавения Erns антиген може да се свърже с анти-Erns антителата от повърхността на плаката, като се наблюдава силно изразена цветна реакция. Резултатът се получава, като се сравнява оптичната плътност (OD) в ямките, съдържащи тестови проби, с тази от ямките, съдържащи отрицателните и положителните контроли.

Б. Ръководни насоки за използването на разграничителен тест в контекста на извънредна ваксинация с маркерна ваксина в свиневъдни обекти по реда на чл. 32.

Разграничителният тест е разработен за установяване на наличие или отсъствие на циркулация на КЧС вируса в популация от прасета, ваксинирани с маркерна ваксина. Наличните понастоящем данни дават основание да се предполага, че същият би могъл успешно да се използва за тази цел на база цяло стадо, но същият не позволява да се изключи възможността някои отделни прасета да са заразени с КЧС вирус. По-конкретно специфичността на разграничителния тест би могла да се окаже недостатъчна за надеждното разграничаване на прасета, ваксинирани с маркерна ваксина, от заразени прасета в случай на ваксиниране на възрастните животни. В случай на поражаващи съмнения резултати обаче въпросните прасета трябва да бъдат заклани или умъртвени по хуманен начин и техните органи да бъдат тествани за наличие на КЧС вирус. Изолирането на вирус и PCR са най-подходящите изследвания за тази цел. Тези аспекти би трябвало да се отчетат в най-пълна степен, когато се планира стратегия за извънредна (спешна) ваксинация с маркерна ваксина, както и за последващото интерпретиране на резултатите от надзора над КЧС вируса, провеждан върху маркерно ваксинирана популация. Процедурата за вземане на проби от и изследване на ваксинирана популация от прасета, която следва да предхожда вдигането на ограниченията, наложени във ваксиниран район в съответствие с чл. 32, би трябвало да зависи от възрастта на ваксинираните прасета, тяхната категория (по предназначение)(угояване/клане, разплод), както и от желаното равнище на без-опасност, гарантираща отсъствието на вирусна циркулация сред съответната популация. Оттук следва и необходимостта подробното описание на процедурата за вземане на такива проби и за тяхното изследване да бъде формулирано в плана за извънредно ваксиниране, който трябва да се представи на Европейската комисия за одобрение на основание на разпоредбата на чл. 32, ал. 3 и 4.

Глава IX
МИНИМАЛНИ УСЛОВИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ ЗА ЛАБОРАТОРИЯТА ЗА
КЛАСИЧЕСКА ЧУМА ПО СВИНЕТЕ

1. Минималните изисквания, посочени в табл. 1, се спазват от лабораторията, която манипулира с вируса на класическата чума по свинете, дори и в малки количества по критериите на изследванията за изолация и неутрализиране на вируса. Постморталните обследвания, приготвянето на тъканни срезове за имунофлуоресцентно изследване и серологичните изследвания с инактивиран антиген могат да се извършват при по-ниско ниво на сигурност, при условие че се спазват основните хигиенни норми и след манипулациите се извърши дезинфекция и тъканите и серумът се елиминират при безопасни условия.
2. Допълнителните условия, описани в табл. 1, се съблюдават от лабораторията, използваща процедури с намножаване на вируса.
3. Изискванията, включени в табл. 2, са задължителни за всяка лаборатория,

която извършва опити върху животни с вируса на класическата чума по свинете.

4. Всички изолати на вируса на класическата чума по свинете се съхраняват на безопасно място в замразено или лиофилизирано състояние. Препоръчва се хладилниците и фризерите да се използват само за вируса на класическата чума по свинете и материали, използвани за диагностика на това заболяване. Всяка ампула трябва да има ясен етикет. В стриктна документация се описват наличните количества от вируса в лабораторията, датата и резултатите от качествения контрол. Води се и документация на вирусите, прибавени към запасите с уточняване на източника, и на вирусите, предоставени на други лаборатории.

5. Препоръчва се към помещенията за манипулиране с вируса, биологично обезопасени, да се предвидят "чисти стаи", в които не се извършват манипулации с вируса. Тези помещения служат за подготовка на стъклената посуда и на средите, за поддържане и възстановяване на незаразени клетъчни култури, за обработка на серумите и серологични изследвания (с изключение на методите, използващи жив вирус на класическата чума по свинете), както и за административна дейност.

Таблица 1

Принципи на биологична сигурност на лабораториите за диагностика

Обща работна среда	Нормално атмосферно налягане. Двойно филтриране на вдишвания въздух. Обособени помещения, които се използват изключително само за диагностика на класическата чума по свинете.	Нормално атмосферно налягане. Помещения, обособени само за определени процедури.
Лабораторно облекло	Пълно преобличане на персонала при влизане в помещението. Лабораторните облекла се използват само в помещението за работа с вируса на КЧС. Ръкавици за еднократна употреба за всички манипулации с инфектиран материал. Стерилизация на облеклата след излизане от помещението или изпиране вътре в него.	Специално върхно лабораторно облекло, което се използва само в помещението за работа с вируса на КЧС. Ръкавици за еднократна употреба за всички манипулации с инфектиран материал. Стерилизация на облеклата след излизане от помещението или изпиране вътре в него.
Контрол на персонала	Достъп до помещението само на поименно обучен персонал. Измиване и дезинфекция на ръцете при излизане от помещението. Забрана за персонала да има достъп	Достъп до помещението само на поименно обучен персонал. Измиване и дезинфекция на ръцете при излизане от помещението. Забрана за персонала да има достъп

	до свине 48 h след напускане на помещението.	до свине 48 h след напускане на помещението.
--	--	--

Ламинарен бокс за биологична безопасност (клас I или II) за всички манипулации с живи вируси. Ламинарният бокс трябва да бъде снабден с Оборудване устройство за двойна HEPA-филтрация на вдишвания въздух. Цялата апаратура и техника за лабораторните процедури трябва да се намира вътре в предвидените за диагностика помещения.

Таблица 2

Изисквания за биологична безопасност на помещения за опитни животни

Изисквания	
Обща работна среда	Контролирана вентилация с отрицателно налягане. Двойна HEPA-филтрация. Апарат за опушване/пълна дезинфекция след опита. Третиране на всички отпадъчни материи за инактивиране на вируса на КЧС (чрез термична или химична обработка).
Лабораторно облекло	Пълно преобличане при влизане. Ръкавици за еднократна употреба за всички манипулации. Стерилизация на облеклата след излизане от помещението или изпиране вътре в него.
Контрол на персонала	Достъп до помещението само на поименно обучен персонал. Душ след напускане на помещението. Забрана за персонала да има достъп до свине 48 h след напускане на лабораторията.
Оборудване	Цялата апаратура и техника за лабораторните процедури трябва да се намира вътре в предвидените за диагностика помещения. Стерилизация на всички уреди след напускане на помещението, а за пробите от животински произход - опаковане с двойна опаковка, поставена в херметичен съд, дезинфекциран отвън за транспорт до компетентната лаборатория за КЧС.
Животни	Всички опитни животни се унищожават преди напускане на звеното, постморталните обследвания се извършват в биообезопасени помещения и трупите се изгарят след приключване на изследванията.

Глава X РЕФЕРЕНТНИ ЛАБОРАТОРИИ НА ОБЩНОСТТА

Австрия

AGES: Osterreichische Agentur fur Gesundheit Ernährungssicherheit GmbH - Institut fur veterinarmedizinische Untersuchungen Modling (Austrian Agency Consumer Protection-Institute for veterinary

Modling)
Robert Koch-Gasse 17
A-2340 Modling
Tel.: +43 (0) 505 55-38112
Fax: +43 (0) 505 55-38108

Белгия
CODA - CERVA - VAR
Veterinary and Agrochemical Research Centre
Groeselenberg 99
B-1180 Brussels

България
Национален диагностичен научноизследователски ветеринарномедицински
институт "Проф. д-р Георги Павлов",
Национална референтна лаборатория "Класическа и африканска чума по
свинете", бул. Пенчо Славейков 15,
София 1606
(National Diagnostic Veterinary Research Institute "Prof. Dr. Georgi Pavlov", National
Reference Laboratory for Classical
Swine Fever and African Swine Fever, 15, Pencho Slaveykov Blvd., 1606 Sofia)

Кипър
State Veterinary Laboratory
Veterinary Services
1417 Athalassa
Nicosia

Чехия
State Veterinary Institute Jihlava
Rantioovska 93
586 05 Jihlava

Германия
Friedrich-Loeffler-Institut
Bundesforschungsinstitut fur
Boddenblick 5a
17493 Greifswald-Insel Riems
Tel.: +49 383 51-7-0
Fax: +49 383 51-7-151

Дания
Danish Institute for Food and Veterinary Research,
Dpt. of Virology,
Lindholm,
DK-4771 Kalvehave

Эстония

Veterinaar- ja Toidulaboratoorium
Kreutzwaldi 30, 51006 Tartu, Estonia
Tel.: +372 7 386 100
Faks: + 372 7 386 102
E-post: info@vetlab.ee

Испания

Centro de Investigacion en Sanidad Animal INIA-CISA
Carretera de Algete-El Casar, km 8,
Valdeolmos E-28130 (Madrid)
Tel.: +34 916 202 216/202 300
Fax: +34 916 202 247
E-mail: arias@inia.es

Финландия

Finnish Food Safety Authority
Animal Diseases and Food Safety Research
Mustialankatu 3
FI-00790 Helsinki, Finland
E-mail: info@evira.fi
Tel.: +358 20 772 003 (exchange)
Fax: +358 20 772 4350

Франция

Laboratoire d'etudes et de recherches avicoles, porcines
et piscicoles
AFSSA site de Ploufragan/Brest -
LERAPP
BP 53
22440 Ploufragan

Великобритания

Veterinary Laboratories Agency
New Haw, Addlestone, Weybridge
Surrey KT15 3NB, UK
Tel. (44-1932) 341111
Fax (44-1932) 347046

Гърция

Centre of Athens Veterinary Institutes
25 Neapoleos Street,
GR-153 10 Agia Paraskevi Attiki
Tel. 2106010903

Унгария
Orszagos Allategeszsegugyi Intezet
(Central Veterinary Institute)
H-1581 Budapest
146., Pf. 2.
Tel.: +36-1-460-6300, +36-1-460-6317
Fax: +36-1-222-60-70

Ирландия
Virology Division
Central Veterinary Research Laboratory
Department of Agriculture and Food Laboratories
Backweston Campus
Stacumny Lane
Celbridge
Co. Kildare

Италия
Centro di Referenza Nazionale per le Malattie da
Pestivirus e da Asfivirus c/o Istituto Zooprofilattico
Sperimentale dell'Umbria e delle Marche,
Via G. Salvemini n. 1,
06126 Perugia

Литва
National Veterinary Laboratory
(Nacionaline veterinarijos laboratorija)
J. Kairiukseio 10
LT-08409 Vilnius

Люксембург
CODA - CERVA - VAR
Veterinary and Agrochemical Research Centre
Groeselenberg 99
B-1180 Brussels

Латвия
Nacionalais diagnostikas centrs
(National Diagnostic Centre)
Lejupes iela 3, Riga, LV-1076
Tel.: +371 7620526
Fax: +371 7620434
E-mail: ndc@ndc.gov.lv

Малта
Veterinary Laboratories Agency,

New Haw, Addlestone, Weybridge
Surrey KT15 3NB, UK.
Tel.: +44 1932 341111
Fax: +44. 1932 347046

Холандия
Centraal Instituut voor DierziekteControle
CIDC-Lelystad
Hoofdvestiging: Houtribweg 39
Nevenvestiging: Edelhertweg 15
Postbus 2004
8203 AA Lelystad

Полша
Laboratory Departement of Swine Diseases
Panstwowy Instytut Weterynaryjny - Panstwowy Instytut
Badawczy
Al. Partyzantow 57, 24-100 Pulawy
Tel.: +48.81.886 30 51
Fax: +48.81.886 25 95
E-mail: sekretariat@piwet.pulawy.pl

Португалия
Laboratorio Nacional de Investigacao Veterinaria (LNIV)
Estrada de Benfica, 701
P-1549-011 Lisboa

Румъния
Institutul de Diagnostic oi Sanatate Animala, Strada Dr. Staicovici nr. 63,
sector 5, codul 050557, Bucureoti

Швеция
Statens Veterinarmedicinska Anstalt
Department of Virology
SE-751 89 Uppsala
Tel. (46-18) 674000
Fax. (46-18) 674467

Словения
Univerza v Ljubljani
Veterinarska fakulteta
Nacionalni veterinarski institut
Gerbieeva 60,
SI-1000 Ljubljana

Словакия
Dtatny veterinarny ustav,
Pod drahami 918,
960 86 Zvolen.

Приложение № 4
към чл. 8, ал. 1, т. 8

Дезинфекция при класическа чума по свинете

**Принципи и процедури при почистване, дезинфекция и третиране с
инсектицидни препарати**

1. Общи принципи и процедури:

- 1.1. дейностите по почистването и дезинфекцията, а когато е необходимо и мерките за унищожаване на гризачи и насекоми посредством официално разрешени препарати, се извършват под ветеринарен контрол и в съответствие с инструкциите на официален ветеринарен лекар;
- 1.2. използваните дезинфектанти и концентрациите, в които те се прилагат, трябва да бъдат официално одобрени от държавния ветеринарен лекар, за да се гарантира унищожаване на вируса на КЧС;
- 1.3. ефикасността на дезинфектантите се проверява редовно, тъй като ефикасността на някои дезинфектанти намалява при продължително съхранение;
- 1.4. при избор на дезинфектанти, инсектицидни препарати и процедури за дезинфекция и дезинсекция се вземат под внимание видът на сградата, транспортните средства и обектите, които ще бъдат третирани;
- 1.5. употребата на екстрахиращи мазнините вещества, дезинфектанти и инсектицидни препарати се извършва при условия, гарантиращи запазване на тяхната ефикасност; посочените от производителя параметри, като налягане, минимална температура и време на приложение, трябва да бъдат стриктно спазвани;
- 1.6. независимо от вида на използвания дезинфектант се прилагат следните общи правила:
 - а) подовите на боксовете, постелите и фекалиите обилно се накисват с дезинфектант;
 - б) щателно механично почистване на помещенията и помощния инвентар, за да се запази ефектът от дезинфекцията;
 - в) допълнителна дезинфекция за минималното време на приложение, определено в препоръките на производителя;
 - г) отпадните води след почистването се заустват по начин, недопускащ разпространение на КЧС съгласно инструкциите на държавния ветеринарен лекар;
- 1.7. когато измиването се извършва с течности под налягане, се избягва повторното замърсяване на вече измитите части;
- 1.8. измиване, дезинфекция или унищожаване на оборудване, инсталации, предмети или боксове също трябва да бъдат включени;

1.9. след дезинфекцията се избягва повторното замърсяване;

1.10. почистването, дезинфекцията и дезинсекцията, които се извършват съгласно изискванията на тази наредба, се документират в животновъдния обект или дневника на транспортното средство, а в случаите когато се изисква официално одобрение, се удостоверяват от официален ветеринарен лекар, контролиращ животновъдния обект.

2. Специални изисквания при почистване и дезинфекция на заразени животновъдни обекти:

2.1. предварително почистване и дезинфекция:

а) при умъртвяване на животни се вземат всички необходими мерки да се избегне или сведе до минимум разпространението на вируса на КЧС; тези мерки включват и инсталиране на временно дезинфекционно оборудване, снабдяване със защитно облекло, душове, обеззаразяване на използваното оборудване, инструменти и съоръжения и прекъсване захранването на вентилационната система;

б) трупове на убитите животни се напръскват с дезинфектант;

в) трупове се извозват от животновъдния обект за преработка, това става в покрити и непропусащи течности контейнери;

г) след извозването на трупове на животните за преработка обектът, където са били настанени животните, и останалите сгради, дворове и др., които са били заразени при умъртвяването или следкланичния преглед, се напръскват с дезинфектант;

д) тъканите и кръвта, разлята по време на клането, внимателно се събират и преработват заедно с трупове;

е) дезинфектантът се оставя да действа в продължение най-малко на 24 h;

2.2. заключително почистване и дезинфекциране:

а) торът или използваните постели се изнасят и третираят съгласно т. 3.1;

б) мазните петна и замърсителите се отстраняват от всички повърхности чрез използване на екстрахиращи мазнините препарати и повърхностите се измиват с вода;

в) след измиване със студена вода повърхностите се напръскват с дезинфектант;

г) след 7 дни помещенията се третира с екстрахиращи мазнините вещества, изплакват се с вода, напръскват се с дезинфектант и отново се изплакват с вода.

3. Дезинфекция на контаминирани постели, тор и торова течност:

3.1. торът и използваната постеля се събират накуп, за да се повиши температурата им, след което се напръскват с дезинфектант и се оставят най-малко 42 дни или се унищожават чрез изгаряне или заравяне;

3.2. торовата течност се съхранява в продължение най-малко на 42 дни след добавянето на заразните материали, освен ако компетентните власти не разрешат намаляване на периода на съхранение за торова течност, която е била подложена на ефективно третиране в съответствие с инструкциите на официалния ветеринарен лекар, гарантиращо унищожаване на вируса на КЧС.

4. Като изключение от т. 1 и 2 при пасищно отглеждане на свине държавният ветеринарен лекар може да предприеме специална процедура за почистване и дезинфекция, като вземе под внимание вида на животновъдния обект и климатичните условия.

Приложение № 5
към **чл. 11**, ал. 2

Основни критерии и рискови фактори, които следва да бъдат взети под внимание при вземане на решение за умъртвяване на прасета в контактни животновъдни обекти

Критерии	Решение	
	за умъртвяване	против умъртвяване
1	2	3
Клинични признаци, предполагащи наличие на КЧС в контактни животновъдни обекти	Да	Не
Придвижвания на прасета от огнището за контактни животновъдни обекти след предполагаемото време на проникване на вируса в заразените животновъдни обекти	Да	Не
Местоположение на контактните животновъдни обекти в регион с висока плътност на прасета	Да	Не
Вероятно разпространение на вируса от огнището преди прилагане на мерките за ликвидиране на заболяването	Преобладаващо/ неизвестно	Ограничено
Местоположение на контактните животновъдни обекти в рамките на 500 m (1) от огнището	Да	Не
Близост на контактния животновъден обект до повече от едно огнище	Да	Не
Брой на прасетата в огнището и/или в контактните животновъдни обекти	Високо	Ниско

(1) В случай на регион с много висока плътност на прасета трябва да се приеме за меродавно по-голямо разстояние.

Приложение № 6
към **чл. 32**, ал. 2

Основни критерии и рискови фактори, които следва да бъдат взети под внимание при вземане на решение за спешно ваксиниране в животновъдни обекти

Критерии	Решение	
	за ваксиниране	против ваксиниране
Наблюдавана през последните 10 - 20 дни тенденция в броя/случаите на огнища	Висока/бързо нарастване	Ниска/слабо нарастване
Дали животновъдните обекти, в които би могло да се приложи ваксиниране, са разположени в регион с висока плътност на прасета	Да	Не
Вероятност за поява в региона през следващите два месеца на нови огнища на заболяването	Много вероятно	Слабо или невероятно
Недостиг на капацитетни мощности за преработка	Да	Не